

zeptember 19.
mondása után dr.
azzal zárta be,
ariparosságnak a
cára sem szabad,
az államkincstár-
bevételeknek több
gátlatja be. Nem
olyan felelős kor-
ben hatalmas ter-
engedjen. Ha át-
ulasztások a gyár-
remélnünk kell,
ünk legfőbb irá-
tásokat egy esa.

Értesítések

4 Lej
8 Lej
40 Lej
3 Lej
6 Lej

adott apróhirdet-
éséért. Díj előre
blyeggel ellátott
nyelvével.

aknak montirozá-
nyozását és javítá-
kiállítás. Somlyai
aniu.

a legkényesebb
méret után olcsó
vermekruha szalón.
Str. Surdu v. Kiss

fürdőszoba, elő-
e. Decebal 5.

levő Rózsamál el-
erbor szűretelésre
rökösei Alba-Iulia.

bor kapható
sef ut 45. (Volt)

u ort. kóser zsidó
látást kaphat zon-
sználattal. Értekez-

églősök, cukrászok
almát, diót, geszte-
etait mennyiségben
it a Berger cuk-

adok. Középkis-
állalalom. Cim a ki-

sat keres teljesen
zott szobához. Cim

n teljesen külön-
szészes butorozott
nálattal. Cim a ki-

tu. parkettes buto-
hálóval Calea Re-
ldszint utolsó ajtó.

vedelmező, 10 évig
helyen fekvő 2 üz-
z olcsón eladó. Cim

70
eine 33 jahriges
eschener Familie.
eschlossen. Anfr-
Uj Kelet filiale

t fiatal nő, magá-
bb zsidó család ház-
vállalja. Választ
Wesselényi u. 20.

bet, jó francia, ma-
temi hallgatózó vál-
ársalást ellátásért,
kiadóban.

es vállalatba, vagy
ével. Ajánlatok „Be-
kiadóba.

gyermek
zsidó regénye
és portó
UJ KELET
ALYABAN

XIV. ÉVF. * 214. SZAM
Cluj—Kolozsvar, 1931.
szeptember 23 Szerda
5692 EV Thisri 13

Az Uj Ke.
es bausi
Cikkeink
forrás mc
Kéziratokat
megörzésükt

Dr. Rónasetter Robert
Budapest
Disztér 11 e 8

Taxa postale
platite in nume
No. 224.716-9

Ara 5 lej

KELET

ZSIDÓPOLITIKAI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sir. Baron L. Pop (volt Brassai
ucea) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ARAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej
**KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ARAK**
Egy évre 10 dollár
Egy hóra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

A sértés visszahull

Amikor Jorga először csókolózott ös-
sze Cuzával a kamarában, voltak naiv op-
timisták, akik azzal vigasztalták magu-
kat, hogy Jorga csak politikából teszi ezt
és ilyen módon akarja leszerelni az anti-
szemita agitációt. Mi sohasem voltunk
ilyen naivak, tudtuk, hogy a vér nem vá-
lik vízzé és emlékeztünk még arra a Jor-
gára, aki Cuzának első zászlóvivője volt.
Erthető aggodalommal vártuk a pillana-
tot, amikor a miniszterelnöki pózba kény-
szerített Jorga megmutatja az ország-
nak igazi ábrázatát.

Tegnap aztán megmutatta. Marosvá-
sárhelyen tartott beszédében éles kiro-
hanást intézett az „anumita presa“ ellen,
ami alatt a zsidók által kiadott bukaresti
lapokat értette, amely lapok nem egyszer
megmondták Jorgának az igazat. „Ezek-
nek a lapoknak szemtelensége — mon-
dotta a miniszterelnök — jellemző arra
a fajtára, amelyhez tartoznak“.

Ez már értelmes beszéd. Világosabban
Cuzza sem tárhatta volna fel érzel-
meit ország-világ előtt. Más kérdés az-
tán, mit fog az ország és a világ szólni
ehhez a megnyilatkozáshoz? Aktív mi-
niszterelnök még Romániában sem kec-
kázhatta meg eddig, hogy hivatalos min-
őségben szemtelennek bélyegezte azt a né-
pet, amelynek több, mint egymillió fia
együttal ennek az országnak kötelesség-
tudó polgára is.

A sértést nem vesszük fel, mert egy
népet nem lehet megsérteni. Egy nép föl-
lötte áll az ilyen kicsinyes és komolyta-
lan piszkálódásnak. Az ilyen sértés csak
arra hullhat vissza, aki elég meggondo-
latlan, hogy egy népet illessen vele, egy
népet, amely már nagyobb tudósok kriti-
káját is kiállotta, mint amilyen Jorga.

A fekete haj fragikomédiája

Manea román mérnöknek fekete haja
van, mint a románoknak általában, meg az
örvényeknek is és többnyire mindzok-
nak, akiknek az arcára déli nap szokott
sütni. A fekete haj tehát nem luxus, ha-
nem a déli tájak egyszerű és díjmentes
ajándéka. Bukarestben ingyen kapta és
Berlinben mégis súlyos árat fizetett ezért
a kellemes fejdiszért Manea mérnök, két
román diák, a román konzulátus néhány
tisztviselője és három örmény kereskedő.

A fekete hajukért rettenetesen elverték
valamennyiüket a kampókeresztesek.
Legyünk igazságosak. A berlini anti-
szemita nem a fekete haj ellen indított-
tak irtó hadjáratot, hanem a zsidók ellen.
Hogy a zsidókat megverhessék rohasana
első estéjén, posztot álltak a gettók be-
járatainál. És hogy a nagy forgalomban
meg ne szökhesen egyetlen zsidó sem,
kiméretlenül elverték mindenkit, — akinek
fekete haja volt.

Körülbelül így okoskodtak a berlini éb-
redők.
A zsidóknak fekete hajuk van.
Akinek fekete haja van, az zsidó.
A fekete hajukat tehát meg kell
verni.

Igy gondolkodtak a berlini antiszemita
és minthogy a gondolatot nyomban tett
követte, nem esoda, ha Manea mérnök és
a két román diák a rögtönítelő bíróság
előtt felháborodva tiltakoztak az ilyen
álokoskodás gyakorlati alkalmazása ellen.

Mi tudjuk legjobban, milyen igazza van
Manea mérnöknek és milyen gyalázatosan
kifacsart logika alapján verték őt több
feketehaju társával együtt véresre. Hi-
szén az inzultuson kívül a Berlinben megvert
feketehaju kaptak a Berlinben megvert
feketehaju idegenek. Őket megverték
azért, mert a hajuk fekete, a zsinagóga-
ból hazatérő zsidókat pedig azért, mert
zsidók. És a kettő végeredményében egyre
megy. Nem is kételkedünk abban, hogy
Manea mérnök és a két román diák, akik
a német bíróság előtt olyan elementáris
felháborodással bélyegezték meg a szemé-
lyi épségük ellen irányult brutális táma-
dást, ha hazakerülnek Romániába, ugyan-
ilyen elánnal fogják országá kiáltani:
Elég legyen az uccai verekedésekből.
Mert ők már tudják, milyen pompás és

**A lej nem érinti az angol font
lemorzsolódása**

Argetoianu programot adott a román piac szanálására

Bucuresti-Bukarest, szeptember 22. (Az Uj Kelet tudósjától). Argetoianu
pénzügyminiszter ma délelőtt magához kérte az újságírókat és hosszabb nyilat-
kozatban ismertette előttük a font megingása által előállott új helyzetet. Ki-
közölte, hogy a lej stabilizációját nem érintik az angliai események, mert a lej
jelentette, hogy a lej stabilizációját nem érintik az angliai események, mert a lej
árfolyamát az aranyhoz viszonyítva stabilizálták. Ha a font nem fog tovább esni,
ugy a Banca Nationala mindössze 120 millió lej veszít az eddigi értékesítke-
sen, a magángazdaságban kisebb zavarok keletkezhetnek, de komoly aggodalomra
nincs ok.
A pénzügyminiszter a továbbiakban elmondotta, hogy milyen intézkedéseket
kiván foganatosítani a román piac szanálása érdekében. A költségvetés 25 mil-
liárd lesz.
(Részletes tudósítás az 5-ik oldalon.)

**Mandzsuriában tovább nyomulnak előre
a japán csapatok**

London, szeptember 22. A japán csapatok tovább nyomulnak előre Mand-
zsuriában és kiáltványban tudatják a lakossággal Mandzsuria birtokbavé-
telét. Az orosz vöröshadsereg mozgósítását eddig még nem erősítették meg.
Sok kínai delegátus a Népszövetség mai ülésén a nagyhatalmak beavatko-
zását kérte a mandzsuriai eseményekbe. Egyidejű híradás szerint a mand-
zsuriai kínai kormányzó és a japán kormány megbízottja között tárgyalások
indultak meg a konfliktus békés elintézésére.
(Részletes tudósítás a negyedik oldalon.)

**Négydollárra stabilizálják az an-
gol fontot**

London, szeptember 22. Az egész világ az angol pénzügyi események hatá-
sára alatt áll. Az angol alsóház hétfele éjjel megszavazta az angol font aranytan-
dardjának felfüggesztéséről szóló törvényjavaslatot, mely már törvényerőre emel-
kedett. Kormánykörök szerint a fontot négy dollárra fogják stabilizálni. A kül-
földi tőzsdék is élénken reagáltak az angol eseményekre. A párizsi tőzsdén fél-
órán leforgása alatt az angol font árfolyama 110 frankról 100 frankra esett. A pá-
rizsi sajtó figyelmezteti a Népszövetséget, hogy az angol eseményekre való te-
rítelintégyen meg máris minden intézkedést egy újabb európai pénzügyi
krach elhárítására. Újabb jelentések szerint a pénzügyi események hatása alatt
az angol munkáspárt többsége feladja eddigi ellenzéki magatartását és Hender-
son belügyminiszterként belép a nemzeti kormányba. Ez a feltevés azonban még
megerősítésre szorul.
(Részletes tudósítás a 3-ik oldalon.)

Oroszország — zsidókat keres

Nagy öröm van Izraelben — a szov-
jet megígérte, hogy Biro-Bidzsánt önálló
zsidó köztársasággá fogja proklamálni.
A biro-bidzsáni zsidó telepítés egyelőre
ugyan ird és mond tizenötezer zsidó
lélekből, meg egy főagronómusból áll és
közgazdasági tevékenységének jelen-
tevény része még mindig abban merül ki,
hogy szántánsanak szobaton, vagy nem,
mégis a legutolsó ajándékba kapott te-
hénnel együtt, egy szenzációs ígéretet is
kaptak: az önálló zsidó köztársaságot.
Illetőleg tartunk csak szépen sorren-
det. A szovjettől csak az önálló zsidó
köztársaságot kapták, a tehenet viszont
és minden egyebet, beleértve a főagro-
nómust is, az amerikai gazdag zsidók —
ugynevezett kapitalisták — adták aján-
dékba. Főképpen azért, hogy az oroszor-
szági zsidók — isten őrizz — ne kiván-
kozzanak — Amerikába. Egyszóval a
szovjetnek nem került az egész zsidó köz-
társaság egy krajcárjába sem. Az egész
társaság egy amerikai Agro-Joint adta.
A szovjet csak a zsidókat szállította Biro-
Bidsánba. Számszerint tizenötezer. És
még 15 ezer emberrel mégsem lehet köz-
társaságot csinálni, ebből az alkalomból
elindultak az orosz ügynők újabb zsi-
dókat keresni.
És mit tetszik gondolni, hová mentek
az ügynők zsidókat keresni? Talán
Ukrajnába? Szó sincs róla. Egyenesen
Palesztinába mentek zsidókat után, akik-
tek, csak vegyék fel a szovjet állampol-

gárságot.
Vagyis Oroszországban a zsidó kérdés
teljesen meg van oldva. Nincsenek többé
deklásszalt zsidó tömegek. Hiszen a szov-
jet plusz amerikai zsidók azért alapítot-
ták a híres Biro-Bidzsánt, hogy produk-
tivizálják az oroszországi zsidó tömege-
ket. Ugy istszik, három millió zsidó
túnt el nyomtalanul, miközben 15 ezret
letelepítettek Biro-Bidzsánba, hogy ép-
pen Palesztinába kell menni a „Zu
wachsért“.
Nem egészen így áll a dolog ezzel a
Biro-Bidzsánnal. Az igazság az, hogy az
amerikai zsidók szorgalmasan adták a
dollárokat, a szovjet pedig az amerikai
dollárok segítségével sem tudta a mező-
gazdaságban produktivizálni — a saját
zsidóit. Azokat ugyanis, akik önként
akartak produktivizálni, illegális cio-
nista mozgalmakban való részvétel bü-
ntette miatt — Szibériába száműzte. És
továbbra sem tudott semmit sem kezdeni
a kievi szabókkal, suszterekkel és pálin-
kaügynökökkel. Ahogy a pénzt is készen
kapta, úgy az emberanyagot is készen
akarja kapni. Eppen Palesztinából. Ahol
az átrétegződés fáradságos és dicsőséges
munkáját elvégezte — a cionista gondo-
lat.
Hogy fog-e kapni zsidót Palesztinából?
Persze, hogy nem fog kapni. Hiszen
azok a zsidók éppen a cionista eszme
miatt lettek parasztok. Hogy ilyenfor-
mán lesz-e zsidó köztársaság Biro-Bid-
zsánból, azt nem tudjuk. De az Agro-
Joint, a főagronómus és némely ameri-
kai zsidók tanulhatnának valamit ebből
a zsidó toborzásból.
Hiszen még sem ezért adták a dollá-
rokat . . .

VILÁG TUKRE

**Az angol font — válasz-
úton**

Azok a drámai fordulatú események
amelyek vasárnap óta az angol pénz-
piacon végbemennek, talán egészen új
korszakot fognak bevezetni a világgaz-
daság történetében. Hónapok óta árt
már az angol pénz lapangó válsága,
amely most végre elérkezett kritikus
pontjához és amikor elkerülhetlenné
vált az operatív beavatkozás. Ami
Angliában talán sohasem fordult elő,
a kormány vasárnap rendkívüli tanács-
kozásra ült össze és ugyancsak vasár-
nap rendeletet bocsátott ki, amelynek
értelmében az Angol Bank törvénye-
sen megalapozott aranyfizetési kötele-
zettségét megszüntette és azonnali hatá-
lyalval olyan intézkedéseket léptetett
életbe, amelyek a font árfolyamának
és vásárló erejének stabilitását akar-
ják biztosítani. Angliában a vasárnapi
munkaszünetet olyan szigorúan ve-
szik, hogy még postát sem kézbesíte-
nek ezen a napon s a helyzet súlyos-
ságát mi sem jellemzi jobban, mint
az, hogy a kormány szakítva az év-
százados tradíciókkal, vasárnap foga-
natosította történelmi nevezetességű in-
tézkedéseit.

Az angol bankjegy-politikának az
aranyfedezetről való letérése ma még
kiszámíthatatlan következményekkel
járhat a világ egész pénzpiacára. Egy
évszázados bálvány omlik össze sze-
meink láttára: az arany bálványa,
amelyre a modern kapitalista gazdál-
kodás egész rendszere épült. Milyen
különös iróniája a sorsnak: éppen
Anglia volt az az állam, amely min-
dig előljárt az aranybálvány tiszteleté-
ben, az arany presztízst és nimbuszát
a legnagyobb áldozatok árán még ak-
kor is fenntartotta, amikor a többi or-
szágok kénytelenek voltak letérni az
aranyfedezeten alapuló gazdálkodás-
ról. Az Angol Bank volt az egyetlen
az összes háborút viselt államok között
amely megszakítás nélkül állotta az
aranyban való készfizetői kötelezett-
séget. Ezért érdemli ki Anglia „a vi-
lág bankárja“ elnevezést és ezért vált
közmondássá Angliában a szólás hogy
„egészséges, mint az Angol Bank“. Az
angol font pedig maga volt a sta-
bilitás és megingathatatlanság eleven
szimbóluma.

Ma már többé-kevésbé világosan áll
előttünk, hogy mi idézte elő az angol
font tragédiáját. Van egy távolabbi és
egy közelebbi ok. A távolabbi ok az,
amelyre Lloyd George három éve fi-
gyelmezteti már az angol közvéle-
ményt: az angol államháztartás pénz-
ügyeinek kiegyensúlyozatlan volta.
1922 óta, amióta Anglia bevezette a
munkanélküli segélyezést, az angol ál-
lamháztartás egyre növekvő deficittel
dolgozott, amelyet mindmostonáig si-
került a világ előtt leplezni. A költ-
ségvetésben ugyanis nagyon sok tételt
csak papíron egyenlítették ki. A kö-
vetel oldalon olyan tételeket tartottak
nyilván, amelyeket sohasem lehetett
realizálni. A munkanélküli segély in-
tézmenye több, mint 90 millió fonttal
tartozik az államnak és miután a gaz-
dasági életet nem lehet tovább megter-
helni, nincs is remény arra, hogy ezt
az adósságot valaha is be lehessen haj-
tani. Az angol városok, amelyek az in-
gatlan adóból azokat a munkanélküli-
eket kötelesek segélyezni, akik nem

tartoztak valamely munkásszervezet-hez, a népjóléti minisztérium állandó adósai, amely minisztérium már hat évi adóbevételüket is előlegezi, máskülönben elakadna igen nagy munkáskategóriák segélyezése. Ezek az előlegek elveszettek tekinthetők, de azért az államháztartás ezt a 90 millió fontot mint jó követelést tartja nyilván.

A világ gazdasági körei előbb-utóbb rá kellett, hogy jöjjenek erre a könyveléstechnikai balanszírozására és ez indította meg a bizalmatlanság lavínáját Anglia ellen. Az államháztartás növekvő deficitjei lerombolták az angol gazdasági élet szilárdságába vetett hitet és megkezdődött a pénz pánik-szerű menekülése a ködös angol szigetektől.

Ez a távolabbi ok vezet a közelebbi okhoz, amely ezt az évek óta lapangó krízist felfakasztotta. A bécsi Kreditanstalt összeomlása volt az a vészjel, amely a megriadt tőkének olyan vad cirkulációját idézte elő, amilyenre még sohasem volt példa. Szakértők öt-milliárd dollárra becsülik azt a tőkét, amely a Kreditanstalt összeomlása óta megváltoztatta eddigi elhelyezkedését és új, biztosabb pozíciókat keres. Ennyi pénzt vontak ki négy hónap alatt a világ bankjaiból, elsősorban pedig az angol bankokból. Csak természetes, hogy egy ilyen aranyu tőkeelvonás olyan támadást jelentett az Angol Bank aranykészlete ellen, amelyet az nem tudott elviselni. Snowden pénzügyminiszter drámai erejű beszédében nem minden ok nélkül mutatott rá arra, hogy a világ aranykészletének háromnegyed része Párizs és Newyork pineóiban van eltemetve, mert ott nagyobb biztonságban érzi magát, mint az Angol Bank pineóiban.

Anglia még az utolsó pillanatban megpróbálta elhárítani a katasztrófát és az államháztartásban mutatkozó üröket külföldi kölcsönökkel akarta befolteni. Amerika és Franciaország azonban elzárta trezorjait a segélyt kérő Anglia előtt, amely így kénytelen volt, hogy a teljes összeomlást megelőzze, hozzányulni az egyetlen rendelkezésre álló eszközhöz: az arany további kiáramlásának törvényes uton való megakadályozásához. Ezzel azonban megtörtént az évszázados varázs is: az Angol Bank nem váltja be többé aranya a papírt. Vagyis az angol font fedezete vasárnaptól kezdve többé már nem az arany.

Korai volna még jóslatokba bocsátkozni, hogy milyen hatással lesznek az angol események a világ gazdasági és pénzügyi helyzetére. Egy azonban bizonyos: az arany nem képezheti többé egyetlen bázist a modern emberiség pénzgazdálkodásának, hanem gondoskodni kell más, reálisabb, igazságosabb és stabilabb fedezetről.

— Francois Poncet Hindenburg elnök-nél. Berlinből jelentik: Francois Poncet berlini francia nagykövét ma látogatást tett Bülow német külügyi államtitkárnál s kedd délben bemutatkozó audiencián jelent meg Hindenburg elnök-nél, akinek át adta megbízólevelét.

— Wilkins likvidálja sarkvidéki expedícióját. Londonból jelentik: Wilkins Bergenben most hajtja végre a sarkvidéki expedíció likvidálását. Ennek végeztével a Nautilust kivontatják nyílt tengerre s sok száz méter mélységbe elsüllyesztik.

Elsőrendű ellátás

egyetemi hallgatóknak a

HOCHMANN

leányotthonban CLUJ, Strada Iuliu Maniu 9. Nyelv- és zeneközpont bejáróknak is. Mérsékelt díjak. Német francia társalgás.

Biro-Bidschant az ötéves tervgazdaság végén zsidó köztársasággá proklamálják?

Szovjet-orosz ágensek kivándorlásra csábítják a palesztinai telepeseket

Berlin, szeptember 22. Moszkvából érkező jelentések szerint a szovjetunió központi végrehajtóbizottságának elnöke, Kalinin és a KOMZET elnöke Smilovits nagyfontosságú kijelentést tettek J. Lewin előtt, aki a Biro-Bidschamban a kommunista párt elnöke. Kalinin szerint az eddigi munkálatakból a kormány azt a meggyőződést szerzte, hogy Biro-Bidschamt kollektív elvek szerint építik. Ezért a szovjet központi végrehajtó bizottságának azt a régi határozatát, hogy Biro-Bidschan

ból zsidó köztársaságot csinálnak, minden valószínűség szerint végre is fogják hajtani.

J. Lewin felhatalmazást kapott Kalinintól arra, hogy ezt a kijelentést közreadhassa a sajtóban. Hozzátette, hogy a biro-bidschani zsidó köztársaság proklamálása az ötéves tervgazdaság végén, vagyis körülbelül két év múlva lesz aktuális. A köztársaság kiáltásával egyidőben Biro Bidschan-székhellyel „jiddis közigazgatási centrumot állítanak fel.

Jeruzsálem, szeptember 22. Egész Palesztinát szovjet-orosz ügynökök hálozzák be, akik ellátogatnak a zsidó telepésekhez és kivándorlásra csábítják őket. Az ágensek a mezőgazdasági kolonistákat és kézműveseket keresik fel közöttük szefárdokat is és a legkülönbözőbb ígéretekkel akarják rábírní őket Palesztina elhagyására. Azzal csábítgatják, hogy utiköltséget kapnak és aleső kölcsönt gazdaságaik berendezésére. Az ügynökök azonban kevés eredményt érnek el.

A berlini pogromhősök a rögtönítélő bíróság előtt

Örményeket, románokat és feketehaju németeket inzultáltak a kampóskeresztesek — a zsidó újév alkalmából. A rögtönítélő bíróság letartóztatási parancsot adott harminc verekedő fiatalember ellen

Egy román mérnököt, két román diákot és két konzulátusi tisztviselőt vertek véresre — fekete hajuk miatt

Berlin, szeptember 22. (Az Uj Kelet tudósítójától). Három nap óta szakadatlanul folyik a rögtönítélő bíróság előtt a roshasanai kampóskeresztes pogromhősök bünperének tárgyalása. Harmincnégy vádlottja van ennek a pernek: ennyi kampóskeresztes és acélsikagos fiatalembert sikerült a jó későn kivonult rendőrközegeknek tettenérni. A letartóztatottak között feltűnően sok a mérnök. Öt mérnök, akik közül csak egy töltötte be a harmincadik évét, két diák, öt iparos, egy ablaktisztító, egy kovács és huszonegy speciálisan e célra alkalmazott munkanélküli ül a vádlottak padján.

A főtárgyalás első napján sorra hallgatta ki a bíróság a harmincnégy vádlottat, akik

részben tagadják, hogy részük lenne a verekedésekben, részben pedig cinikus válaszokat adnak a feltehető kérdésekre, amikor pedig az ügyész eléjük tárta a kétségbevonhatatlan bizonyítékokat, egymásután ellentmondásba keveredtek

és egyáltalában nem mutattak hajlandóságot arra, hogy tettüknek következményeit is legalább olyan „férfiasan“ vállalják, mint amilyen „bátorsággal“ vetették rá magukat az uccán a védtelem emberekre. Egy Brandt Vilmos nevű okleveles mérnök, akit kutvakorbáccsal kezében fogtak el, kihallgatása például így zajlott le:

Egy kampóskeresztes mérnök „humoros“ vallomása

— Hallottam — mondotta előkelő könyvedséggel a vádlott, akinek kezei közül csak nagynehezen tudtak a rendőrök egy összevert aggyastyánt kiszabadítani —, hogy a Kurfürstendammon valami kravál van. Három bajtársammal autóra ültem és először a fasanenstrassei zsidó templomhoz hajtottunk. Minden esendés volt a környéken. A Kurfürstendammon sem volt sok látnivaló. Csak a Gedächtniss Kirche előtt járt békésen fel és alá egy csoport, amelynek tagjai azt kiáltották: „Ébredj Németország!“ Azt mondtam a barátainknak: „Gyertek, itt nincs mit látni.“ Leszálltam az autóból, pár lépést mentem, amikor megpillantottam egy ötven, száz, vagy kétszáz főnyi tüntető tömeget. Egyszóval egy nagy cirksuzt. Néhány acélsikagos bajtársam is közöttük volt. Megkérdeztem tőlük: „A zsidó újévet gusztljátok? Na, csak vigyázzatok, hogy ki ne kapjatok!“

Az ártatlanul letartóztatott...

Az elnök félbeszakította a humorosan induló fejtegetéseket.

— Tudja-e ön — kérdezte a vádlottól

—, hogy enyhítő körülmények hiányában tízevi fegyházbüntetés várhat önre. Hissen önt azzal vádolja az ügyész, hogy egyik vezetője volt a verekedő csoportnak.

— Nekem teljesen tiszta a lelkiismeretem — válaszolta a kampóskeresztes mérnök. — Az a felháborító, hogy a rendőrtisztek ártatlan embereket fogtak össze, közöttük engem is.

Nagyjában ilyen tenorban vallottak a többi vádlottak is, majd az összes vádlottak kihallgatása után az ügyész indítványára harminc vádlott ellen letartóztatási végzést adott ki a bíróság, kettőt egészégi állapotára való tekintettel szabadlábra helyeztek, míg másik kettőt, akiknek részvételét nem verték bebizonyítottak, szabadlábon védekezhet a tárgyalások során.

Felvonulnak a feketehaju emberek

Vasárnap került sor a rögtönítélő bíróság előtt a terhelő tanúk kihallgatására. Meg voltak idézve erre a tárgyalásra az összes bántalmazottak és a rendesinálásban résztvevett közbiztonsági közegek. Ezen a tárgyaláson derült ki, hogy a súlyosan sérültek között milyen sok nemzsidó van.

Nemcsak külföldi van közöttük románok és örmények, hanem feketehaju németek is. Általában a kampóskeresztesek válogatás nélkül verték véresre a feketehaju járókelőket.

Dr. Hecht hatvanháromeves berlini fogorvos, aki nem zsidó, csak éppen feketehaju, feleségével sétált a Kurfürstendammon, amikor egyszerre vad kiáltásokat hallott:

„Üssük agyon a zsidókat! Ébredj Németország!“

Ebben a pillanatban valaki hátulról már le is ütötte a fogorvost. A szerencsétlen öregember nagynehezen feltápászkodott és egy kapuba futott. Öt kampóskeresztes fiatalember szaladt azonban utána, újból az uccára hurcolták, ahol addig verték, míg eszméletlenül esett össze. A felesége sirva szaladt végig a Kurfürstendammon és segítségért kiáltozott.

Szerencsétlenségére azonban egyenesen egy kampóskeresztes csoport közepébe rohant, amelynek tagjai úgy fejbverték, hogy ő is az aszfaltra esett.

Dr. Kraft berlini ügyvéd, aki szintén nemzsidó, elmondotta a rögtönítélő bíróság előtt, hogy hetvenéves édesanyjával sétált, amikor váratlanul leütötték a kampóskeresztesek. Öreg édesanyja ideg

rohamot kapott. Amikor édesanyját egy autóba akarta segíteni, gummitokkal újra leütötték. Ez a tanu a vádlottak között felismerte két kintzóját, Chavir és Fekete kampóskeresztes legényeket.

Zsidók — örmények

Kihallgatta a rögtönítélő bíróság dr. Alexander Rosenfeldet, a „Makkabi“ világszövetség vezetőségének tagját, aki lázasan, véraláfutásos szemekkel keresztül-kasul kötözött arccal jelent meg a bírák előtt. Az elnök a súlyosan bántalmazott Rosenfeld dr.-nak széket rendelt és ilve hallgatta ki. Pauly fogtechnikus, aki öskeresztesny, elmondotta a bíróság előtt, hogy barátja mellől ütötték le és egy szíjjal verték véresre. Egy örmény diáknak ököllel sujtottak az arcába, egy másik örmény diákot úgy megverték, hogy ma is az ágyat nyomja.

Egy román mérnök, két diák és két konzulátusi tisztviselő

Manea okleveles román nemzetiségű mérnököt egy negyven tagu kampóskeresztes csoport zsidónak gyalázott és addig verte, míg orrán, száján ömlött a vér.

Manea mérnök rendkívül felindult állapotban tette meg vallomását a bíróság előtt és azt mondta az elnöknek, hogy Berlinben minden feketehaju embert fegyverengedéllyel kell ellátni.

Két román diák is, akiket szintén súlyosan megverték, ugyanilyen izgalommal jelemeztek vallomástételre és előadták, hogy nemcsak őket, de

a román konzulátusnak két hivatalnokát is megtámadták, akik azonban nem jelentkeztek a rendőrségen.

Természetesen ezek a román diákok sem zsidók.

A vád utolsó tanuja Reimann cukrászda-tulajdonos volt, aki elmondotta a bíróság előtt, hogyan pusztították el a kampóskeresztesek üzletének berendezését és hogyan támadtak rá a vendégekre az összetört butordarabokkal.

Ma kerül sor a védelem tanuainak kihallgatására, úgy, hogy itélet, előreláthatólag csak holnap várható a pogromhősök perében.

Az ifjúság nemi problémái

Dr. Tótság új könyve. Portómentesen 85 lej utánvétellel küldi LEPAGE Cluj Kérjen ingyen jegyzéket

Az angol

Az angol máris tör

A

London, szeptember 22. A litikai és gazdasági történelmi jelenségek határait a font árfolyam fájós lemorzsolásaira lemorzsolásokról és a font árfolyamának nem fordultak. Így évszázados dűns arra, hogy járult volna a fontnak a felleggyesemények lepergésére az angol politikai rendkívül megát az utóbbi napon.

Macdonald vezetésében a munkásszervezetek is szünetelték a rendelkezéseket a font árfolyamának tartásával kapcsolatban.

A font újabb események határait a font árfolyamának tartásával kapcsolatban. A font újabb események határait a font árfolyamának tartásával kapcsolatban.

A font újabb események határait a font árfolyamának tartásával kapcsolatban.

Macdonald vezetésében a munkásszervezetek is szünetelték a rendelkezéseket a font árfolyamának tartásával kapcsolatban.

A font újabb események határait a font árfolyamának tartásával kapcsolatban.

Elhez a döntés vezettek:

Julius közeget meghal

Lövészár

könyve 197 lej, 133 lej, Michalot tartani Cluj. Vidék

Mindenféle motorfelesker Kérjen ár

JUL.

gépgyár Bra

Oszi

Műfestés, vegytisztításban, úgy kivitel mint olcsóságban **CZINK** cég vezet!!

Az egész világ az angol font tragédiájának hatása alatt áll

Az angol alsóház megszavazta az aranystandard felfüggesztéséről szóló törvényjavaslatot. A javaslat máris törvényerőre emelkedett. A párizsi tőzsdén az angol font árfolyama félóra alatt 110 frankról 100 frankra esett. Négydolláros árfolyamon fogják stabilizálni a fontot

A munkáspárt az események hatása alatt feladja ellenzéki magatartását?

London, szeptember 22. Az angol politikai és gazdasági élet megrendítő és történelmi jelentőségében messzeható események hatása alatt áll. Az angol font árfolyamának újabb, katasztrofális lemorzsolódása olyan intézkedésekre kényszerítette a kormányt és az angol pénzügyi vezetőket, amelyeknek a kormány jait gyors cselekmény fordultak elő.

Igy évszázadok óta nem volt precedens arra, hogy az Angol Bank hozzájárult volna a font aranystandardjának felfüggesztéséhez. Már a külső események lepergése is azt igazolja, hogy az angol politikai és gazdasági élet rendkívül megrázkódtatásokon ment át az utóbbi napokban.

Macdonald vasárnap, a legszigorubb munkaszüneti napon, amikor még a posta is szünetel, minisztertanácsot hívott össze és vasárnap adta ki azokat a rendelkezéseket is, amelyek a font árfolyamának további zuhanását voltak hivatva felfüggeszteni.

A font újabb árzuhanását közvetlenül az a körülmény idézte fel, hogy az Angol Bank a font árfolyamának biztosítására többmillió font aranyvalutát szállított külföldre. Az újabb árzuhanás következtében beállott események a kormány tagjai gyors cselekvésre kényszerítették.

A kormány vasárnapi kom-müniquéje

Macdonald miniszterelnök vasárnap este Chequersből váratlanul Londonba tért vissza és hosszasan tanácskozott az Angol Bankkal összekötésben álló személyiségekkel. Vasárnap este a következő nyilatkozatot adták ki: „Az angol kormány az Angol Bankkal folytatott tanácskozás után úgy döntött, hogy szükségessé vált az 1925-i aranystandardtörvény 1. paragrafusának második pontjának ideiglenes felfüggesztése, amely a font aranyának meghatározott arány való eladására kötelezi a bankot. E célból törvényjavaslat fog haladéktalanul a parlament elé kerülni.

Ehhez a döntéshez a következő okok vezettek:

Julius közepe óta 200 millió fontot meghaladó tőkét vontak ki

Lövészárok, Carlo Salsa

könyve 197 lej. Dorgeles: Fakezesetek 133 lej. Michael: A Hohenzollern sáncot tartani kell!... 119 lej. Lepagenál Cluj. Vidékre utánvételt frankó.

Mindenféle tűzoltófelszerelés, kézi és motorfesskendők, tömlők, létrák stb. Kérjen árjegyzéket és ajánlatot

JUL. TEUTSCH

gépgyár Brasov. Postafiók 78.

a londoni piacról, amelyeket részben a Bank of England aranyban és idegen valutában bírt készletéből, részben a bank által felvett 50 millió font, illetve az angol kincstár által felvett 80 millió fontnyi francia-amerikai kölcsönökből fedeztek

A visszavonások az utolsó napokban oly gyorsan emelkedtek, hogy a kormány a fenti döntésre kényszerült.

A zelhatározás nem érinti az angol kormány vagy a Bank of England külföldi valutában fizetendő kötelezettségeit. A Bank aranytartaléka most 130 millió font és tekintettel a felmerülhető eshetőségekre, nem tanácsos, hogy e tartalék további csökkentése megengedtesse. A rendes banküzem nem fog megszakítást szenvedni, a Bank az üzletfelek rendelkezésére fog állani és nincs semmi ok arra, hogy az események a fontsterlingügyleteket bármilyen módon befolyásolják. A tőzsdét hétfőn nem fogják megnyitni, csak

Hat százalékra emelik a kamatlábat

London, szeptember 22. Ezzel egyidőben még a vasárnap folyamán az Angol Bank a kamatlábat 4,5 százalékról 6 százalékra emelte, amire az Angol Bank fennállása óta nem volt még példa. A felemelt kamatláb a hétfői üzletforgalom kezdetével lépett életbe.

Beavatott körök értesülése szerint az Angol Bank az utolsó pillanatig remélte, hogy az aranyfizetések felfüggesztése elkerülhető lesz, de a pénteken és szombaton folyt óriási aranyú tökéltvonások után nem maradt más lépés hátra.

Hivatalos körök hangoztatják, hogy a tett lépés ideiglenes lesz és kiemelik, hogy a kiegyensúlyozott költségvetés a legjobb biztosítéka a pénzügyi stabilitásnak.

Valutapánik, önző vagy hazafiatalan üzelmek megnyilvánulása esetén a kormány a legdrasztikusabb eszközöket is alkalmazni fogja a font megvédésére. Az angol alattvalók által üzött tökéltvitelt a bankok közreműködésével hivatalosan ellenőrizni fogják és az idegen valuták vásárlását meg fogják nehezíteni.

A három főpont

Az aranyvalutáról szólótörvényjavaslatnak három főpontja van. Mindenekelőtt hatályon kívül helyezni az 1925. törvény egyik részét. Azután pedig indemnitást adnak az Angol Banknak azokra az

Az alsóház történelmi jelentőségű éjszakai ülése

A fent részletezett és ismertetett törvénytervezetet az angol alsóház tegnap éjszakai, drámai hatásokban bővelkedő ülésében már meg is szavazták. Első olvasásában egyszerű szavazással, majd második olvasásban névszerinti szavazással 275 szavazattal 112 ellenében

elfogadták az aranystandard felfüggesztéséről intézkedő törvényjavaslatot.

Az eredményt közölték a felsőházzal, amely a javaslatot nyomban szintén tárgyalás alá vette és megszavazta.

A királyi tanács megadta a szentesítést s a javaslat törvényerőre emelkedett. Ezzel kapcsolatban a lapok hangoztatják, hogy a politikai ellentéteket félre kell állítani, mindenkinek meg kell őriznie hi-

a folyó ügyleteket fogják lebonyolítani.

Nem angolok idézték fel a nehézségeket

A kormány véleménye szerint a nehézségeket jórészt nem angol alattvalók nagy tökéltvitelle okozta.

A visszavonásokat nagyjából részben idegen számlára hajtották végre.

A bankok kötelezettséget vállaltak az iránt, hogy korlátozzák idegen valutáknak angol alattvalók részéről való vételét, kivéve, ha a kereskedelem szükségleteiről vagy esedékes edösságookról van szó.

A kormány csak a legnagyobb vonakodás után határozta el magát erre a lépésre, de a legutóbbi napokban a nemzetközi pénzügyi piacok demoralizálódtak és a fontköveteléseket belső értékkükre való tekintet nélkül likvidálták. A kormány biztosította a költségvetés egyensúlyát, az ország belső helyzete egészséges, erőforrásai óriások és a jelenlegi valutanehezségek csak átmenetinek fognak bizonyulni.

intézkedésekre, amelyeket még a törvény elfogadása előtt a minisztertanács tegnapi határozatai alapján tett, végül előkészületeket tesznek, amelyek segítségével leküzdhetik az aranyfizetés felfüggesztéséből támadható következményeket s elsősorban a tőkének túlzott külföldre menekülését kívánják megakadályozni.

Ebben az esetben, továbbá akkor, ha az árak túlságosan hirtelen emelkednének, az angol kormány egy pillanattal sem habozik, hogy a kellő gyorsasággal tegye meg a szükséges intézkedéseket. A törvény hat hónapig marad érvényben, a normális parlamenti uton azonban hatálya bármikor meghosszabbítható.

Elég a devizakészlet

Félhivatalos nyilatkozat szerint még mindig elegendő devizakészlet van az országban ahhoz, hogy hosszabb időre és kielégítő mértékben biztosítsa az élelmiszer- és nyersanyagbehozatalt. A félhivatalos nyilatkozat nagy súlyt helyez arra a megállapításra, hogy nyugtalanságra vagy pánikra semmi ok sincsen.

és hogy a belső pénzügyi helyzet feltétlenül egészséges.

Ezt az egészséges helyzetet természetesen az adott körülmények között csak úgy lehet fenntartani, ha biztosítják az államháztartás egyensúlyát és gondoskodnak a devizatartalékok megőzéséről.

degvérét és a font iránti bizalmát.

A pártvezérek is kihangsúlyozták nyilatkozataikban, hogy a belpolitikai viszályok is részben okai voltak az eseményeknek s ezért folytatásuk magasabb érdekekre való tekintet nélkül, örültséggel határos cselekedet volna. A továbbiakban a lapok ama nézetüknek adnak kifejezést, hogy

sem infláció nem lesz, sem drágaság. Pánikra nincsen ok s az egyes ember nem fogja megérezni az aranyfizetés megszüntetését.

Az Angliában kihelyezett amerikai követeléseket ötvenmillió dollárra becsülik. Newyorki jelentés szerint amerikai bankkörökben meg vannak győződve arról, hogy a válság végén a font sterlinget

alacsony árfolyamon fogják stabilizálni. Hivatalos amerikai körök pedig arról vannak meggyőződve,

hogy az angliai aranyvaluta-megszűnésnek végső következménye a hadiadósságok és jóvátételek revíziója lesz, amelyeket mai arányaikban nem lehet fenntartani.

Az angliai események az összes európai tőzsdék életét megzavarták

Párizs, szeptember 22. Az angliai események az összes európai tőzsdék életét megzavarták. A legtöbb országban ma a tőzsdéi üzemeltetések kizárólag belföldi értékpapírokra vonatkoztak, mert a forgalmat a külföldi értékekben vagy a kormányok intézkedése, vagy maguk a tőzsdé vezetőiségek betiltották. A németországi tőzsdéken a devizák árfolyamait is a Birodalmi Bank állapította meg. A londoni tőzsdé még kedden sem nyitott. Indiában a bombayi és kalkuttai tőzsdékre szintén elrendelték a szünetet.

A párizsi tőzsdén az angol font árfolyama félóra alatt 110 frankról 100 frankra esett vissza.

Ekkor a tőzsdetanács eltította a devizák jegyzését

s nem engedélyezte az üzemeltetőket azon értékpapírokban sem, amelyekben angol tőkeérdekeltség vállalása van. Egyidejűleg hangoztatják, hogy a frank stabilitását az angliai események nem érintik. Egyébként a francia jegybank százmillió font értékű angol bankjeggyel rendelkezik s így az angol valuta árhanyatlása miatt jelentős összeget veszített.

Párizsi gazdasági körökben sürgősnek tartanak egy kellő hatóerejű nemzetközi akciót,

mert az angol fogyasztópiac elvesztése válságba sodorhatja a nemzetközi pénzügyi piacokat.

A Népszövetség delegációira lesújtó hatást gyakoroltak az angliai pénzügyi események

Genf, szeptember 22. Népszövetségi körökben és a közgyűlési ülészakon időző delegációk körében az angol események lesújtó hatást gyakoroltak. Az ülészak tegnapi napja teljesen az aranyvaluta angliai megszűnése hatása alatt állott. Valószínűleg népszövetségi intervenció eredménye az Evening Newsnek az az értesülése, mely szerint a francia kormány a jegybank és a magánbankok vezetőivel folytatott tárgyalások után közölte segítő-készségét Angliával.

Ennek érdekében angol és francia kormánykörök állandó érintkezésben állanak egymással s megtárgyalják a font megszűlésére hivatott nemzetközi intézkedéseket.

A párizsi déli lapok szerint Franciaország nem ad új kölcsönt Angliának,

hanem az erre szánt összeget teljes egészében a párizsi fontárfolyam megvédésére és megjavítására fogja felhasználni. Ezzel egyidejűleg angol lapok azt a gazdasági körökből származó hírt közlik, hogy

a font sterlinget valószínűleg négydolláros árfolyamon fogják stabilizálni.

A kormány gazdasági szakértői ugyanis azt remélik, hogy a valuta olcsóbbodása által csökkennek a termelés költségei s az angol áruk külföldön versenyképesebbek lesznek.

Oszi és téli ruhákat legőlcsoobban fest tisztít UNIO Cluj Győr Reg. Ferd. 133. Fűtők: AG E Cluj 2, Cal. Motilor, 112.

Az egész világ az angol font tragédiájának hatása alatt áll

Az angol alsóház megszavazta az aranystandard felfüggesztéséről szóló törvényjavaslatot. A javaslat máris törvényerőre emelkedett. A párizsi tőzsdén az angol font árfolyama félóra alatt 110 frankról 100 frankra esett. Négydolláros árfolyamon fogják stabilizálni a fontot

A munkáspárt az események hatása alatt feladja ellenzéki magatartását?

London, szeptember 22. Az angol politikai és gazdasági élet megrendítő és történelmi jelentőségében messzeható események hatása alatt áll. Az angol font árfolyamának újabb, katasztrofális lemorzsolódása olyan intézkedésekre kényszerítette a kormányt és az angol pénzügyi vezetőket, amelyek a kormány jait gyors esek-nem fordultak elő.

Igy, évszázadok óta nem volt precedens arra, hogy az Angol Bank hozzájárult volna a font aranystandardjának felfüggesztéséhez. Már a külső események lepergése is azt igazolja, hogy az angol politikai és gazdasági élet rendkívül megrázkódtatásokon ment át az utóbbi napokban.

Macdonald vasárnap, a legszigorubb munkaszüneti napon, amikor még a posta is szünetel, minisztertanácsot hívott össze és vasárnap adta ki azokat a rendelkezéseket is, amelyek a font árfolyamának további zuhanását voltak hivatva felfüggeszteni.

A font újabb árzuhanását közvetlenül az a körülmény idézte fel, hogy az Angol Bank a font árfolyamának biztosítására többmillió font aranyvalutát szállított külföldre. Az újabb árzuhanás következtében beállott események a kormány tagjai gyors esek-vekre kényszerítették.

A kormány vasárnapi kommunikéje

Macdonald miniszterelnök vasárnap este Chequersből váratlanul Londonba tért vissza és hosszasan tanácskozott az Angol Bankkal összeköttetésben álló személyiségekkel. Vasárnap este a következő nyilatkozatot adták ki: „Az angol kormány az Angol Bankkal folytatott tanácskozás után úgy döntött, hogy szükségessé vált az 1925-i aranystandardtörvény 1. paragrafusa második pontjának ideiglenes felfüggesztése, amely a font aranynak meghatározott áron való eladására kötelezi a bankot. E célból törvényjavaslat fog haladéktalanul a parlament elé kerülni.

Ehhez a döntéshez a következő okok vezettek:

Julius közepe óta 200 millió fontot meghaladó tőkét vontak ki

Lövészárok, Carlo Salsa

könyve 197 lej. Dorgeles: Fakereszték 133 lej, Michael: A Hohenzollern sánct tartani kell!... 119 lej Lepagenál Cluj. Vidékre utánvételt frankó.

Mindenféle tűzoltófelszerelés, kézi és motorfecskeendők, tömlők, létrák stb. Kérjen árjegyzéket és ajánlatot

JUL. TEUTSCH

gépgyár Brasov. Postafiók 78.

a londoni piacról, amelyeket részben a Bank of England aranyban és idegen valutában birt készletéből, részben a bank által felvett 50 millió font, illetve az angol kincstár által felvett 80 millió fontnyi francia-amerikai kölcsönökből fedeztek

A visszavonások az utolsó napokban oly gyorsan emelkedtek, hogy a kormány a fenti döntésre kényszerült.

A zelhatározás nem érinti az angol kormány vagy a Bank of England külföldi valutában fizetendő kötelezettségeit. A Bank aranytartaléka most 130 millió font és tekintettel a felmerülhető eshetőségekre, nem tanácsos, hogy e tartalék további csökkentése megengedtesse. A rendes banküzem nem fog megszakítást szenvedni, a Bank az üzletfelek rendelkezésére fog állani és nincs semmi ok arra, hogy az események a fontsterlingügyleteket bárminő módon befolyásolják. A tőzsdét hétfőn nem fogják megnyitni, csak

Hat százalékra emelik a kamatlábat

London, szeptember 22. Ezzel egyidőben még a vasárnap folyamán az Angol Bank a kamatlábat 4,5 százalékról 6 százalékra emelte, amire az Angol Bank fennállása óta nem volt még példa. A felemelt kamatláb a hétfői üzletforgalom kezdetével lépett életbe.

Beavatott körök értesülése szerint az Angol Bank az utolsó pillanatig remélte, hogy az aranyfizetés felfüggesztése elkerülhető lesz, de a pénteken és szombaton folyt óriási aranyu tőke kivonások után nem maradt más lépés hátra.

Hivatalos körök hangoztatják, hogy a tett lépés ideiglenes lesz és kiemelik, hogy a kiegyensúlyozott költségvetés a legjobb biztosítéka a pénzügyi stabilitásnak.

Valutapánik, önző vagy hazafiatlan üzelmek megnyilvánulása esetén a kormány a legdrasztikusabb eszközöket is alkalmazni fogja a font megvédésére. Az angol alattvalók által üzött tőke kivitel a bankok közreműködésével hivatalosan ellenőrizni fogják és az idegen valuták vásárlását meg fogják nehezíteni.

A három főpont

Az aranyvalutról szólótörvényjavaslatnak három főpontja van. Mindenekelőtt hatályon kívül kell helyezni az 1925. törvény egyik részét. Azután pedig indemnitást adnak az Angol Banknak azokra az

Az alsóház történelmi jelentőségű éjszakai ülése

A fent részletezett és ismertett törvénytervezetet az angol alsóház tegnap éjszakai, drámai hatásokban bővelkedő ülésében már meg is szavazták. Első olvasásában egyszerű szavazással, majd második olvasásban névszerinti szavazással 275 szavazattal 112 ellenében

elfogadták az aranystandard felfüggesztéséről intézkedő törvényjavaslatot.

Az eredményt közölték a felsőházzal, amely a javaslatot nyomban szintén tárgyalás alá vette és megszavazta.

A királyi tanács megadta a szentesítést s a javaslat törvényerőre emelkedett. Ezzel kapcsolatban a lapok hangoztatják, hogy a politikai ellentéteket félre kell állítani, mindenkinek meg kell őriznie hi-

a folyó ügyleteket fogják lebonyolítani.

Nem angolok idézték fel a nehézségeket

A kormány véleménye szerint a nehézségeket jórészt nem angol alattvalók nagy tőke kivitele okozta.

A visszavonásokat nagyjából részben idegen számlára hajtották végre.

A bankok kötelezettséget vállaltak az iránt, hogy korlátozzák idegen valutáknak angol alattvalók részéről való vételét, kivéve, ha a kereskedelem szükségleteiről vagy esedékes edösságokról van szó.

A kormány csak a legnagyobb vonakodás után határozta el magát erre a lépésre, de a legutóbbi napokban a nemzetközi pénzügyi piacok demoralizálódtak és a fontköveteléseket belső értékkükre való tekintet nélkül likvidálták. A kormány biztosította a költségvetés egyensúlyát, az ország belső helyzete egészséges, erőforrásai óriások és a jelenlegi valutaneheziségek csak átmenetinek fognak bizonyulni.

intézkedésekre, amelyeket még a törvény elfogadása előtt a minisztertanács tegnap határozatai alapján tett, végül előkészületeket tesznek, amelyek segítségével leküzdhetik az aranyfizetés felfüggesztéséből támadható következményeket s elsősorban a tőkének tulzot külföldre menekülését kívánják megakadályozni.

Ebben az esetben, továbbá akkor, ha az árak túlságosan hirtelen emelkednének, az angol kormány egy pillanatig sem habozik, hogy a kellő gyorsasággal tegye meg a szükséges intézkedéseket. A törvény hat hónapig marad érvényben, a normális parlamenti uton azonban hatálya bármikor meghosszabbítható.

Elég a devizakészlet

Félhivatalos nyilatkozat szerint még mindig elegendő devizakészlet van az országban ahhoz, hogy hosszabb időre és kielégítő mértékben biztosítsa az élelmiszer- és nyersanyagbehozatalt. A félhivatalos nyilatkozat nagy súlyt helyez arra a megállapításra, hogy nyugtalanságra vagy pánikra semmi ok sincsen.

és hogy a belső pénzügyi helyzet feltétlenül egészséges.

Ezt az egészséges helyzetet természetesen az adott körülmények között csak úgy lehet fenntartani, ha biztosítják az államháztartás egyensúlyát és gondoskodnak a devizatartalékok megőrzéséről.

degvérét és a font iránti bizalmát.

A pártvezérek is kihangsúlyozták nyilatkozataikban, hogy a belpolitikai viszályok is részben okai voltak az eseményeknek s ezért folytatásuk magasabb érdekekre való tekintet nélkül, örültséggel határos cselekedet volna. A továbbiakban a lapok ama nézetüknek adnak kifejezést, hogy

sem infláció nem lesz, sem drágaság. Pánikra nincsen ok s az egyes ember nem fogja megérezni az aranyfizetés megszüntetését.

Az Angliában kihelyezett amerikai követeléseket ötvenmillió dollárra becsülik. Newyorki jelentés szerint amerikai bankkörökben meg vannak győződve arról, hogy a válság végén a font sterlinget

alacsony árfolyamon fogják stabilizálni. Hivatalos amerikai körök pedig arról vannak meggyőződve,

hogy az angliai aranyvaluta-megszűnésnek végső következménye a hadiadósságok és jóvátételek revíziója lesz, amelyeket mai arányaikban nem lehet fenntartani.

Az angliai események az összes európai tőzsdék életét megzavarták

Párizs, szeptember 22. Az angliai események az összes európai tőzsdék életét megzavarták. A legtöbb országban ma a tőzsdéi üzletkötések kizárólag belföldi értékpapírokra vonatkoztak, mert a forgalmat a külföldi értékekben vagy a kormányok intézkedése, vagy maguk a tőzsdé vezetősek beállították. A németországi tőzsdéken a devizák árfolyamait is a Birodalmi Bank állapította meg. A londoni tőzsde még kedden sem nyitott. Indiában a bombayi és kalkuttai tőzsdékre szintén elrendelték a szünetet.

A párizsi tőzsdén az angol font árfolyama félóra alatt 110 frankról 100 frankra esett vissza.

Ekkor a tőzsdetanács tiltotta a devizák jegyzését

s nem engedélyezte az üzletkötéseket azon értékpapírokban sem, amelyekben angol tőkeérdekeltség vállalása van. Egyidejűleg hangoztatják, hogy a frank stabilitását az angliai események nem érintik. Egyébként a francia jegybank százmillió font értékű angol bankjeggyel rendelkezik s így az angol valuta árhanyatlása miatt jelentős összeget veszített.

Párizsi gazdasági körökben sürgősen tartanának egy kellő hatóerejű nemzetközi akció,

mert az angol fogyasztópia elvesztése válságba sodorhatja a nemzetközi pénzügyi piacokat.

A Népszövetség delegációira lesújtó hatást gyakoroltak az angliai pénzügyi események

Genf, szeptember 22. Népszövetségi körökben és a közgyűlési ülészakon időző delegációk körében az angol események lesújtó hatást gyakoroltak. Az ülészak tegnapi napja teljesen az aranyvaluta angliai megszűnése hatása alatt állott. Valószínűleg népszövetségi intervenció eredménye az Evening Newsnek az az értesülése, mely szerint a francia kormány a jegybank és a magánbankok vezetőivel folytatott tárgyalások után közölte segítő készségét Angliával.

Ennek érdekében angol és francia kormánykörök állandó érintkezésben állanak egymással s megtárgyalják a font megszilárdítására hivatott nemzetközi intézkedéseket.

A párizsi déli lapok szerint Franciaország nem ad új kölcsönt Angliának,

hanem az erre szánt összeget teljes egészében a párizsi fontárfolyam megvédésére és megjavítására fogja felhasználni. Ezzel egyidejűleg angol lapok azt a gazdasági körökből származó hírt közlik, hogy

a font sterlinget valószínűleg négydolláros árfolyamon fogják stabilizálni.

A kormány gazdasági szakértői ugyanígy azt remélik, hogy a valuta olcsóbbodása által csökkennek a termelés költségei s az angol áruk külföldön versenyképesebbek lesznek.

Oszi és téli ruhákat legolcsóbban fest tisztít UNIO Cluj

Győr Reg. Ferd. 133. Fűtők: Reg. Maria 11, Str. Baritiu 2., Cal. Motilor, 112.

Gazdaság

Események

Szeptember 22. Egész orosz ügynökök háborúkatnak a szidó tevékenységére csábítják a mezőgazdasági köveseket keresik fel a legkülönlegesebb akarják rábírní agyására. Azzal és költséget kapnak és laságaik berendezé- azonban kevés ered

Önitélő

Keresztesek — Adott harminc

Penzulátusi

kor edesanyját egy ni, gummitotokkal anu a vádoltak kö- inzóját, Chavir és es legényeket.

Szidók — Örmények

önitélő bíróság dr. a „Makkabi“ vi- ének tagját, aki lá emekkel keresztül- jelent meg a bírák osan bántalmazott et rendelt és ilve etnikus, aki ös- a bíróság előtt, a ütötték le és egy Egy örmény diák- arcába, egy má- megverték, hogy

Mérnök, két diák

átusi tisztviselő an nemzetiségű tagu kampóske- k gyalázott és száján ömlött a

kívül felindult vallomását a ndta az elnök- minden fekete- ngedéllyel kell

szintén sulyo- n izgalommal je és előadták,

két hivatalno akik azonban endőrségen.

nán diákok sem

imann cukrász- ondotta a bíró tták el a kam- berendezését és dégekre az ösz-

anuinak kihall, előrelátható- pogromhősök

Obiemái

ortómentesen EPAG E Cluj zékét

ezet!!

Henderson belügyminiszterként belép a nemzeti egység kormányába?

London, szeptember 22. Legújabb jelentések arról a szenzációs értesülésről adnak hírt, mely szerint az angol munkáspárt a súlyos és megrázó események hatása alatt lemondott volna ellenzéki álláspontjáról és hajlandónak mutatkozna együttműködni a nemzeti egység kormányával. Politikai körökben elterjedt hírek szerint Henderson állítólag hajlandónak nyilatkozott arra, hogy belügyminiszterként belépjen a nemzeti egység kormányába.

Tekintettel arra, hogy a munkáspárt eddigi magatartása nem teszi valószínűvé ezt a gyors fordulatot, a fenti híreket még bizonyos fenntartással kell regisztrálnunk, annak ellenére, hogy a rendkívüli angliai események megteremtették a

BRÁZAY SÓSBORSZESZ

olcsóbb és jobb!!

lehetőséget a munkáspárt intranzigencia átmeneti felfüggesztésére.

Henderson, illetőleg a munkáspárt csatlakozása esetén csupán a független munkáspárt szélsőbaloldali szárnya maradna meg a nemzeti kormány parlamenti ellenzékeként.

Egyébként — lapzártakor érkezett jelentések szerint — az angol közönség nagy nyugalommal fogadta a kormány pénzügyi intézkedéseit.

Két nap óta semmiféle aranyzállomány nem hagyta el Angliát.

A bankok szigorúan ügyelnek arra, hogy a kormány pénzügyi rendelkezései betartassanak.

Párizs, szeptember 22. Utolsó jelentések szerint a párizsi lapok figyelmeztetik a Népszöveget, hogy az angol pénzügyi helyzet könnyen pénzügyi krachot vonhat maga után Olasz-, Magyarországból, Hollandiából, Ausztriából és a délkelet-európai államokban is. Eppen ezért már most meg kell tenni az előkészületeket az összeomlás megelőzésére, nehogy az események készületlenül találják a Népszöveget.

Ha csak sört ihatnának az amerikaiak...

Amerika gazdasági körei egyre energikusabban követelik Hoovertől a prohibíció megszüntetését

Newyork, szeptember 22. A „nedvesek”-nek a „szárazok” elleni küzdelme érdekes fázishoz érkezett el. Mint ismeretes, réviddel ezelőtt az Egyesült Államokban mozgalom indult meg az a jelzővel, hogy a prohibíciónak részleges felfüggesztése is enyhítené a súlyos gazdasági helyzetet. Hoover elnök eddig nem részesítette különösebb figyelemben ezt a mozgalmat, amely kezd egyre erőteljesebb arányokat ölteni. Az amerikai szövetségi bankok képviselői réviddel ezelőtt azt tanácsolták Hoovernek, hogy igyekezzen legalább 3 százalékos sör előállításának engedélyezését keresztülvinni. Most pedig az amerikai ügyvédszövetség fordul Hooverhez azzal a kéréssel, hogy teljesen szüntesse meg a prohibíciót.

Hoover gondolkodik

Az amerikai közvélemény azt hiszi, hogy Hoover a prohibíció kérdésében meglepetésszerű javaslatokkal fog eddigi zárkózottságából kilépni. Egyes sörfőzet tulajdonosok már jóval ezelőtt intézkedtek az iránt, hogy a prohibíciós törvény esetleges megváltoztatása esetén azonnal hozzáláthassanak a szomszagos amerikaiak sörrel való ellátásához. Hoover mindaddig nem nyilatkozott. Az ő helyzete sokkal könnyebb volna, ha a demokráta párt is magáévá tenné a szesztilalom felfüggesztését. Ebben az esetben nem fenyegetné az a veszedelem, hogy a legközelebbi választások alkalmával a szesz kérdés döntő szerephez jusson és meg növelje a „szárazok” akcióképességét. Az elnök vonakodott eddig levonni a konzekvenciákat abból a lesújtó jelentésből is, amelyet a Wichersham bizottság terjesztett be a prohibícióról, rámutatva annak a közéletet korrumpáló hatására.

Ha megszűnne a prohibíció

Az amerikai polgár üzletis gondol

Fiatal leányoknak

okvetlen tornáznok kell. De csak ritmikus torna való nőnek

PAP VERA

mozgásművészeti iskolájában Cal. Reg. Ferd. 59. Mindenki egyéni oktatást kap.

„Nedvesek” a „szárazok” ellen. Amerikának nincsenek kidobnivaló százmilliói az alkohol elleni küzdelemre

kozása számára azonban nem könnyen érthető az, hogy a mai feszült pénzügyi helyzetben a kormány százmilliódollárokat költ az alkohol leküzdésére, anélkül, hogy például a tehetősebb köröket megfűdné akadályozni a szesz élvezetében. Egyszerű számításokból is kitűnik, hogy egy iható, nem magas foku sör bevezetése révén hatalmas adóforrások nyílnának meg az állam számára, ugyanakkor egy igen sok munkást foglalkoztató iparág nyerne új lendületet. Horribilis összegek kerülnek ma ki az Egyesült Államokból külföldre, gyakran csekélyértékű, vagy

egyenesen ártalmas esempészárúkat, míg a könnyű alkohol élvezetének szabadá tétele révén nagymennyiségű belföldi termék, különösen árpa talánna vásárlóra.

A kaliforniai bortermelőket a súlyos viszonyok ugyancsak arra kényszerítik, hogy a prohibíció felfüggesztését kérjék. Igaz ugyan, hogy ma már a pótszereknek egész ipara fejlődött ki és az egyes háztartásokban valóságos sportszerüen üzik az otthon készült alkohol előállítását. Kétségtelen azonban, hogy ez a sport azonnal eltűnne, mihielyt az amerikaiak tisztességes

Mandzsuriában a japánok tovább folytatják előnyomulásukat

Sen kínai delegátus beavatkozásra szólította fel a Népszöveget. Pekingben a kina egyetemi hallgatók japánellenes tüntetést rendeztek

A mandzsuri kina kormányzó és a japán kormány megbízottja tanácskozásra ültek össze?

London, szeptember 22. A távolkeleti hadszíntéren a japánok tovább folytatják Dél-Mandzsuria megszállását s a városokban bevonulásuk után kiáltványokat bocsátanak közre, melyekben bejelentik Mandzsuria birtokbavételét. Kirin után Tu-Aman város is japán kézre került.

Az északra nyomuló japán hadosztályokat Ha-Ya-Shi tábornok vezeti, aki hír szerint a főparancsnokság tudta és beleegyezése nélkül irányítja a hadműveleteket. A Tokióban tartott minisztertanács emiatt rosszalását fejezte ki, de a tábornok további előnyomulásra adott parancsot.

Moszkvából nem erősítették meg a távolkeleti orosz mozgósításról Newyorkon át érkezett híreket.

Egyidejű jelentések szerint a Peking—Mukden közötti vasútvonal mentén véres harcok folynak kina és japán zászlóaljok között. Mindkét részen erősítéseket kaptak. A küzdelem még nem záródott le. Japán a Koreában állomásozó csapatok egy részét szintén utba indította Dél-

Mandzsuriába.

Kinában számolnak a szovjets csapatok Észak-Mandzsuriába történő bevonulásával.

Kina londoni követe, aki egyuttal kormánya népszövegségi delegátusa is, ma Genfben jegyzékét nyújtott át a népszövegségi főtítkárnak, melynek az egyezségokmány 11. szakaszára való hivatkozással arra kéri a népszövegségi tanácsot, hogy avatkozzék bele a konfliktusba. A mandzsuri események hatása alatt Pekingben az egyetemi hallgatók japánellenes tüntetést rendeztek, amelyen tiltakoztak a mandzsuri események miatt és követelték a japán-kínai gazdasági kapcsolat azonnali megszakítását.

London, szeptember 22. A Morningpost táviratai szerint a japán kormány megbízottja és a mandzsuri kormányzó tanácskozásra ültek össze, hogy a japán-kínai konfliktus békés elsimítását megkíséreljék.

Washingtonban hangoztatják,

Villanygőgő
C SERE
a z új feszültségre **50**
százalékkal
Rezsó és vasaló átalakítás
az
Electrikánál
Cluj, Hotel Central épület

uton juthatnának bórhoz és sörhöz. Emellett az elsőfoku szesz, elsősorban a wischky esempészés is jelentékenyen csökkenne, mert a drága esempészárú és az olcsó belföldi termékek közötti árdifferencia leszoktatná az embereket a snapsz élvezetéről.

A prohibíció és Európa

„Az amerikai prohibíció megszüntetése gazdaságilag kihatással volna Európára is. Eddig ugyanis az Egyesült Államok nagymennyiségű komlót vásároltak sörgyártás céljára. Ma a németországi és csehszlovákiai komlótermelők nem tudják, hogy mihez kezdjenek amugyis lecsökkentett termésükkel. S nem utolsó sorban felvevő piacot lehetne találni a könnyű európai borok számára is, a tulságosan forró kaliforniai termékekkel szemben.

A döntés Hoover kezében van. Az amerikai kormányban hét „száraz” miniszter van három „nedves”-sel szemben. Különböző gazdasági körök azonban egyre erőteljesebb nyomást gyakorolnak Hooverre, a prohibíció megszüntetése érdekében. És mégis korai volna ma azzal számolni, hogy Hoover decemberben esedékes parlamenti megnyitójában érinteni fogja-e a prohibíció kérdését.

Mindjárt a tanév kezdetén figyelje meg gyermekét,

ha írás-olvasásnál a gyermek nyomkodja a szemét, vagy nagyon közel hajol az írás felé, — vizsgáltsa meg a gyermek szemét szemorvossal. Az előírt szemüvegek előnyösen beszerezhetők

Kun Mátvás Fia szakü zletében CLUJ, Calea Victoriei 2.

HIRDESSEN AZ UJ KELETBEN

Nem drága, mert jó a Höfer gyermek hintőpor

Arget buká

Buka

Bucuresti-Buka (Az Uj Kelet tu font összeomlása hatást a románia teljesen érintetlen nyamat. Ennek ott keresendő, h nek szorosabb ne cal. Románia tul ahhoz, hogy részt nagy nemzetközi ban, amelyek a nul egymásba fü pénzügyeinek so esenek font-követ het, nincsenek ki con, amelyek beh A román piacta vannak angol fo csöbban fogja ki Ezzel magyar ben az angol fo nem idézett elő piac viszonylag hivatalos körök a megnnyugtassák a köröket. Argeto kimerítő és öszir fel a sajtó utján angol események tet, Argetoianu zóját az alábbiak

— Az angol fo nyek nem jelentet rencsétlenségét

Ha a font árfol egy remélem, elk mölyabb követke szer, a világhábor hogy az angol je az arany-fizetési kori és a mostani jelentős különbsé zött 133 százalé aranyfedezete, t ladta tul a kiboc

— Az angol ko fenntartotta az A si kötelezettségét, nappal megszün mélyreható világ dasági okai vanna gemoniáját, teret met, francia, a az amerikai konk te világkereskedé közénpiacon ura utóbbi főleg a hódítása követke gül gyarmati fel gyarmatok polit együtt egyre ink sági függetlenség bírodalom tehát egyre inkább ves clájából,

— A mostani vetlen okot a bé omlásra adott, am zett elő Németo ban, Svájcban és a bizalmat. Ett egészen mostanig külföldi hitelt v 165 milliárd lejn ok előbbelső in megakadályozni a áramlását. Az a százalékról háro majd négy száza lábat. Ez azonba lyozni azt, hogy a kadatlanul mond a külföld segítség gol kormány. Sik rizsból 50 millió hitelt szerezni és folyamat — mint vid időre megmen ért ebben az időt, Newyorkban kót, Newyorkban ért fizettek.

A külföldi seg és nagyon hama ember 10-én köv zekrach a london megingott és me vtekező nyolc na Hollandia és az Svédország újabb

Argetoianu hatalmas expoziója a fontbukás okairól és a romániai gazdasági életre való kihatásáról

Bukarestben tegnap 670 lejt fizettek az angolfontért

Bucuresti-Bukarest, szeptember 22. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az angol font összeomlása nem gyakorolt mélyebb hatást a romániai pénzpiacra és egyelőre teljesen érintetlenül hagyta a lej árfolyamát. Ennek magyarázata elsősorban az a keresendő, hogy Romániának nincsenek szorosabb hexusai az angol pénzpiac felé. Románia tulságosan kis állam volt ahhoz, hogy részt vegyen a háboru utáni nagy nemzetközi pénzügyi tranzakciókban, amelyek annyira elválaszthatatlannal egymásba fűzték a nyugati államok pénzügyeinek sorsát. Romániának nincsenek font-követelései, amelyeken vesztést, nincsenek kihelyezései az angol piacra, amelyek behajthatatlanokká válnak. A román piacnak legfeljebb tartozásai vannak angol fontban és így ezeket olcsóbban fogja kifizetni.

Ezzel magyarázható, hogy Bukarestben az angol font árfolyam-vesztesége nem idézett elő különösebb zavarokat. A piac viszonylag nyugodtan viselkedett és a vevők köre mindent elkövettek, hogy megkönnyítsék a gazdasági és pénzügyi köröket. Argetoianu pénzügyminiszter elmerítte és őszinte nyilatkozatban tárta fel a sajtó útján a közvélemény előtt az angol események által kreált új helyzetet. Argetoianu rendkívül érdekes expozióját az alábbiakban ismertetjük:

Ha a font megáll a lejtön

— Az angol fonttal kapcsolatos események nem jelentenek tulságosan nagy szerencsétlenséget Románia pénzügyeire. Ha a font árfolyam-vesztesége megáll, hogy remélem, elkerülhetők lesznek a komolyabb következmények. Egyetlen egyszerű, a világháboru elején történt az meg, hogy az angol jegybank felfüggesztette az arany-fizetési kötelezettséget. Az akkori és a mostani helyzet között azonban jelentős különbség van. 1914—1918 között 133 százalékos volt az Angol Bank aranyfedezete, tehát 33 százalékkal haladta túl a kibocsátási paritást.

— Az angol kormány a háboru után is fenntartotta az Angol Bank arany-fizetési kötelezettségét, ez azonban a tegnapi napig megszűnt. Anglia válságának mélyreható világtörténelmi és világgazdasági okai vannak. Elvesztette ipari hegemóniáját, teret kellett engednie a német, francia, a belga és különösképpen az amerikai konkurrenciának. Elvesztette a világgazdasági hegemóniáját és a világgazdasági piacokon uralt kiváltságos helyzetét, többt főleg a nyersolajfogyasztás térhódítása következtében. Elvesztette végső gyarmati felvevő piacait, miután a gyarmatok politikai függetlenségükkel együtt egyre inkább kiharcolták gazdasági függetlenségüket is. A nagy angol hatalom tehát az utóbbi évtizedben egyre inkább veszített gazdasági potenciáljából.

A krach okai

— A mostani krachnak azonban közvetlen okot a bécsi Kreditanstalt összeomlása adott, amely súlyos zavarokat idézett elő Németországban, Olaszországban, Svájcban és általánosan megingatta a bizalmat. Ettől az időponttól kezdve, hiszen mostanig 200 millió fontsterling fölé emelkedett a hiteltöntés, ami 200 milliárd lejtnek felel meg. Az angol bankok előbbbelső intézkedésekkel próbálták megakadályozni az arany szakadatlan kiváltását. Az angol jegybank 2 és fél százalékról három és fél százalékra, majd négy százalékra emelte fel a kamatot. Ez azonban nem tudta megakadályozni azt, hogy a külföld továbbra is szárazan maradjon. A hitelek feladásai ekkor a külföld segítségéhez folyamodott az angol kormány. Sikertelenül Newyorkból és Párizsból 50 millió font visszleszármolásait szerzeni és ezzel az angol font árfolyamát — mint kéne — nagyon rögzíteni időre megmenteni. A még szilárd font ebben az időben 123.90 francia frankot, Newyorkban 4.86 és ötnyolcad dollárt fizettek.

A külföldi segítség kevésnek bizonyult és nagyon hamar felmorzsolódott. Szeptember 10-én következett be az első krach a londoni piacon, az angol font megingott és meggyöngyült. Az azután következő nyolc nap alatt különösen Svájc, Hollandia és az északi államok, főleg Németország újabb és újabb hitelkvetelése

ekkel léptek fel és pénteken már nyilvánvaló volt, hogy a krach nem lesz elkerülhető. A pénteki és szombati napok ezért nagy nyugtalanságban teltek el, nemcsak a londoni, hanem az összes nagy nyugati tőzsdéken. Amíg azonban Párizsban tartotta magát ideig-óráig a font, Newyorkban megkezdődött az árfolyam-csökkenés. Ma már körülbelül 4 dollárt fizettek Newyorkban a fontért, 100 frankot Párizsban és körülbelül 670 lejt Bukarestben.

A peches albánok

Argetoianu itt megszakította expozióját és elmondta az újságíróknak a Bukarestben járt albán misszió kellemetlen kalandját. Az albán küldöttség Ahmed Zogu albán király kitüntetését hozta el és adta át Károly királynak. A misszió tagjai angol fontot hoztak magukkal, amelyet nem tudtak beváltani. Végül is eljöttek a pénzügyminisztériumba — mert végső elkeseredésében mindenki a pénzügyminisztériumhoz fordul — és Argetoianu kisegítette zavarukból az albánokat.

Három lehetőség

— Azt kérdezik, hogy most mi fog történni? — folytatta ezután expozióját a pénzügyminiszter. Nehéz dolog jóslatokba becsúszni. Az angol font sorsát illetően három lehetőség merül fel: vagy teljesen összeomlik, vagy tartja magát jelenlegi kurszán, vagy pedig lezuhan egy mélyebb pontra és azon stabilizálódik. Bármi is történjék, az angliai események nem maradhatnak következmények nélkül, mert Anglia mégis a világ bankháza marad és az angol pénzügyi sorsa az egész világ sorsára kihat. Anglia külföldi adósságai 400 millió fontra rúgnak s ebből egyedül Franciaországnak kétszázmillió fonttal, tehát csaknem 160 millió lejjel tartozik. Érdekes következtésekre az alkalmat a nagy nyugati jegybankok aranyfedezete közötti összehasonlítás. Eszerint az Angol Bank 135 millió font, az amerikai Federal Reserve Bank hárommilliárd 670 millió dollár, a Francia Bank 58 és félmilliárd francia frank, Hollandia 635 millió forint és a Svájci Bank egymilliárd 200 millió svájci frank értékű arany készlettel rendelkezik.

Mindenütt deficit

— Ugyancsak érdekes a nagy európai államok mai költségvetési helyzete. Amerikában másfél-hárommilliárd dolláros Németországban egymilliárd márkás, Hollandiában 75 millió forintos, Angliában pedig 140 millió fontos költségvetési deficitre számítanak ebben az évben. Az

angol kormány a legkétségbeesettebb kísérleteket tette meg az utóbbi hetekben, hogy a költségvetés kiegyensúlyozásával próbálja megmenteni az angol pénzpiacot. Snowden 70 millió fonttal akarta csökkenteni a kiadásokat, 80 millió fonttal fokozni a bevételeket, hogy ezenfelül 20 millió fontot kitevő adósságok konvertálásával az egyensúlyt helyrebillentse. Az angol kincstár helyzete azonban egyáltalán nem irigylésreemelt. Ez év április elsejétől szeptember 20-ig 242 millió font folyt be az angol államháztartáshoz, míg az elmúlt év megfelelő periódusában 333 millió fontot tettek ki az állami bevételek.

A fontbukás és Románia

— Nézzük most meg, milyen hatással van a fontbukás a román pénzpiacra? Amennyiben az angol pénzügyi válság muló természetű, úgy Románia csak kis mértékben fogja megérezni ennek nyomait. Ha azonban az, ami eddig történt, csupán preludium volt, úgy a következők kiszámíthatatlanok. Nyugodtan állíthatom, hogy az első eshetőségekben a lej stabilizációja teljesen biztosítva van. Ha a második eshetőség következik be, úgy nem ártathatjuk magunkat azokkal a reményekkel, hogy izolálódhatunk az európai koncerben.

— Az eddigi események egyáltalán nem érintették a lej és csak nagyon kismértékben a Banca Nationalat. Zürichben a lej árfolyamát ma is változatlanul jegyezték, bár ugyanakkor más valuták árfolyam csökkenéseket szenvedtek. A lej árfolyamát a stabilizáció alkalmával egy bizonyos aranyarányhoz viszonyítva állapítottuk meg és az teljesen független az angol font sorsától. A stabilizációs törvény 35 százalékos fedezetre kötelez, ebből 25 százalékos arany, a többi deviza kell hogy legyen. Nos, a lej jelenlegi fedezete megközelíti a 38 százalékot, amiből 30 százalékot tesz ki az arany. A többi devizákban van, svájci és francia frankban, dollárban és részint fontban. Amennyiben a font megingna a jelenlegi száz francia frank kurszát, úgy a Banca Nationala fontvesztése 120 millió lejt tesz ki, ami elenyésző a 21 milliárd lejes bankjegyforgalom mellett.

— A magán gazdaságnak bizonyos nehézégeket fog okozni a font hanyatlása. Azok, akiknek fontban kell külföldi kifizetéseket teljesíteni, át kell hogy számítsák tartozásaikat dollárra, miután a külföldi tőzsdékhez hasonlóan a Banca Nationala sem jegyzi a fontot. Kínosan érintik az események azokat, akiknek bizalma a lej mellett szemben megingott és angol font-

ba „menekítették“ vagyonukat. Ezek most szabadulni igyekeznek a birtokukban levő angol pénztől s előrelátható, hogy a bel-földi piacon nagy fontkinálat fog jelentkezni.

Argetoianu szánlni akar

Argetoianu ezután kijelentette, hogy a kormány mindent el fog követni Románia gazdasági életének talpraállítása érdekében s a legszélesebbkörű intézkedéseket fogantatosítja a pénzügyi helyzet szánására. — A legelső teendő, ami a kormányra vár — mondotta Argetoianu — reális költségvetés összeállítása. Csak annyit adhatunk ki, amennyi ténylegesen befolyik az államkasszába. S miután az állami inkasszó a legjobb hónapban sem haladja meg a két és félmilliárd lejt, a költségvetés legfeljebb 20 milliárd lejt lehet. Ehhez hozzájárul a szeszmonopóliumból befolyó egymilliárd. Végeredményben tehát a jövő évi költségvetés 25 milliárd lejre fog rugni.

— Vagy megcsinálom ezt a teljesen kiegyensúlyozott költségvetést, vagy pedig eltávozom helyemről. Igyekezni fogok likvidálni az adóhátralékokat s mindenekfelett is értékesíteni bizonyos nemzeti javakat. Ezen az uton körülbelül hétfélmilliárd lejt lehet elérni, de a legpesszimista számítások szerint is két-hárommilliárd lejnek be kell folyni az állampénztárba.

A buza kényszerára — gyerekség

— Az államháztartás rendbehozatalával egyidejűleg széleskörű intézkedéseket teszünk a magán gazdaság talpraállítására. A jelenlegi bankszervezet reorganizálása révén elevebbé fogjuk tenni a hiteléletet. Az ipari vállalatokat államilag garantált kötvények kibocsátása útján fogjuk talpraállítani. Ezek a kötvények kihelyezésre fognak kerülni a külföldön is. A gazdasági élet összes tényezőire kiterjed figyelmünk és segítségükre akarunk lenni az összes termelő ágagnak, mindenekelőtt is azonban a mezőgazdaságnak. Értelmetlen dolog arra gondolni, hogy mesterséges beavatkozások segítségével helyre lehet állítani a piac stabilitását s meg lehet változtatni a gazdasági élet törvényszerűségeit. Ezért gyerekségnak tartom a buza árfolyamát mesterséges belső kényszerár révén fenntartani.

— Ami a mezőgazdasági tartozásokat illeti, ellensége vagyok minden olyan megoldásnak, amely ellentétben áll a gazdasági élet törvényeivel. A legjobb megoldás a tartozások konvertálása volna, államilag garantált kötvények kibocsátása révén, amelyeknek kamatait öt éven keresztül az állam fizetné. A nyolc és fél százalékos papirokat a külföldön is el lehetne helyezni és a bel-földi hitelezők is szívesebben elfogadnák fiktív bekebelezés helyett. Egyébként is tévedés volna azt hinni, hogy a mezőgazdasági tartozások rendezése az adósk érdekeiben történik. Az adósk biztosítva vannak, miután nem fizetik tartozásaikat. A hitelezőkön kell a konvertálása révén segíteni...

Erőteljes akció indul az élesztő-uzsora letörésére

A királyihoz intézett memorandumban tárják fel az élesztőgyárak kiuzsorázó árpolitikáját

Cluj-Kolozsvár, szeptember 22. (Az UjKelet tudósítójától). A romániai pékipar már évek óta elkeseredett harcot folytat az élesztőgyárak ellen, amelyek privilégizált helyzetüknél fogva a legelképeztebb módon uzsorázzák ki úgy a pékeket, mint a nagy közönséget. Tudvalevő, hogy az 1927 évi törvény alapján, mely a szeszgyártást szabályozza, mindössze kilenc gyárnak van jogában Romániában élesztőt előállítani, amelyek kartellben lévő egymással, tetszésük szerint állapítják meg az élesztő árát.

Ennek tudható be, hogy ugyanakkor, amikor az élesztő gyári előállítás költségei a nyolc lejt fogyasztási adóval együtt nem haladják meg kilogrammonként a 18 lejt, addig a pékek 70 és 75 lejt kénytelenek fizetni az élesztő kilogrammjáért. Ilyen árak mellett nem esodálatos, ha bizonyos kenyérfajtáknál egyedül az élesztő 50 banival drágítja meg a kenyér kilóját. A romániai élesztőfogyasztás legnagyobb kontingensét az aradi Neumann

élesztőgyár produkálja, amelynek napi termelése 60—70 ezer kilogrammot tesz ki. Könnyen kiszámítható, hogy ezek az élesztőgyárak milyen horribilis, százmilliókta rugó hasznokat érnek el a fogyasztóközönség rovására.

Különösen súlyosan éreztetik hatásukat a magas élesztőárak a kenyérbélyeg-rendszer bevezetése óta. Emlékeztet, hogy a legtöbb városban éppen ezen 50 bani differencia miatt, amelyet a legnagyobb részt az élesztő idéz elő, voltak kénytelenek a pékek sztrjk-mozgalmakat kezdeni, míg végül is ezt az újabb terhet részben a pékekre, részben a fogyasztókra kellett áthárítani. Ennek a tarthatatlan állapotnak akar véget vetni az a nagy szabásúnak tervezett akció, amelyet az illetékes szakkörök indítottak az élesztő-uzsora letörése érdekében. A pékérdelkéségek, értesüléseink szerint memorandumot készítettek, amelyben a legapróbb részletességgel tárják fel az élesztőgyárak szemérmetlen árpolitikájának következményeit. pontos ada-

tokkal kimutatva, úgy a termelési költségeket, mint az eladási árakat. A memorandumot megküldik Károly királynak és az összes gazdasági szakminisztereknek és remélik, hogy az abban feltárt elképeztebb adatok rábíráják végre a kormányt, hogy véget vessen ezen teljesen indokolatlanul privilégizált ipar tulkapásainak és megakadályozza, hogy tovább folytatódjék az uzsora a legelemibb fogyasztási cikk-nél: a kenyérenél.

Dávid Golder

a szegény zsidófiúból lett nagystílű bankár életének regénye fölemelkedéstől bukásáig. Irene Nemirovszkaja regénye egyike az utóbbi évek legnagyobb sikerű könyveinek
 Ara füzve 136 lejt,
 Ara kötve 204 lejt.
 Kapható az UJ KELET könyvnyomtatás-lyában.

50
százalékkal

vasaló
ítás

könnyű
centrál épület

hoz és sörhöz.
szes, elsősorban
s jelentékenyen
ga cempészaru
ermékek közötti
há az embereket

biáció és Európa
biáció megszüntet-
ással volna Eu-
nis az Egyesült
ségü komlót vá-
sljára. Ma a né-
ziovákiai komlő-
hogy mihez kezd
entett termésük-
ban felvevő pia-
könyvű európai
tulságosan forró
el szemben.

ezében van. Az
hét „szarv“ mi-
dvés“-sel szem-
ági körök azon-
nyomást gya-
prohibíció meg-
Es mégis korai
lni, hogy Hoo-
kes parlamenti
fogja-e a pro-

abb

ben a kina
megbi-

gét a Pacific-
s hatalmak:
Japán és az
erenciára ösz-
k,

kingi hiteles in-
ányok nem hat-
zsuriai esemé-

y a japán kor-
a mandzsuriai

apzártakor érke-
épszövetségi ta-
ai delegátus fel-
khoz, hogy hala-
bele a mandzsu-

ppján erre már
ettek volna.

urván megszegte
n okot megadott
zásra.
szemben Joshi-
övet szólalt fel,
épszövetség a
közelebbi ülésén
ert ezideig még
t birtokában. Ó
értesült az ese-
atalos jelentése
ppen ezért a be-
entekig fel kell

KELETBEN

tőpor

ABRAHAM GYERMEKEI

(20) AMERIKAI TÖRTÉNETEK — IRTA: SALOM ASCH

— Nézd csak Sára, hogyan tart az öcséd, — kiáltott Rose nevetve Sára felé. Ároncsik, azt hiszem, önnek leckeórát kell vennie, hogyan kell megfogni egy leányt tánc közben. Ezzel megragadta kezét és erősen a derekára szorította. — Így kell, lássa!

Ároncsik még jobban elvörösödött...

Forró nyári nap. Már kora reggeltől a levegő a fulladásig sűrű volt. A barometer szép időt jelezett az újság időjósai „napsütést” jövendőt. Channe azonban azt mondotta, hogy eső lesz.

— Nekem meg van a magam barometere. A reumám a balkaromban a legjobb időjós.

Es jöllehet az ég kristálytisza volt, Channe ragaszkodott jóslásához:

— Biztos vagyok afelől, hogy ma eső fog esni.

Ároncsik azért választotta ezt a napot, hogy az erdő mögött elterülő mezőn szénát kaszáljon.

— Ilyen nagy hőségben — mondotta — elhervad a széna és ha nagyon száraz, akkor az állat nem akarja enni.

Emiatt hajnal óta a kicsi erdő mögött állott, távol a háztól és kaszálta a szénát. De alig volt vége az ebédidőnek, Ben Jakirjára ült és gyorsan begalloppozott udvarra. Az ég ugyanis mutatta, hogy az anya reumája volt a jó időjós, nem pedig a barometer. Nyugaton vastag felhők gyülekeztek, Ároncsik sietve összeszedett néhány ponyvát, hogy befodja a szénát, visszament a mezőre és egymaga intézte dolgát, minthogy apja Silvertownba utazott, hogy részt vegyen egy gyűlésen, amelyen egy zsinagóga építése fölött határoztak. (Baruch-Motche, amióta sorsa jobbra fordult, visszaemlékezett a Bibliának erre a mondatára: „Nem egyedül kenyérről él az ember” és azóta részt vett a silvertowni kis zsidó hitközség ügyeiben).

Mis Rose Ároncsik után kiáltott, vele akart kocszini és szeretett volna segíteni neki.

— Szép kis segítség, bluzban állani a záporban!

Ároncsiknak nem volt ideje a beszélgetésre. Öt perccel később megint ott volt a széna mellett és mint a szélvész, olyan gyorsan hordotta boglyába a szénát. Most már arról volt szó, ki gyorsabb, ő, vagy a vihar.

Lélegzetvételre sem vett időt magának. Meztelen felsőtesttel állott a mezőn, kezében a vasvillával. Fényes barna arcán, hajlott hátán végigcsörgött az izzadság, amelyre a nap, amely itt-ott áttört a felhőgomolyokon fényreflexeket vetített. Rose egyszerre ott állott mellette.

— Segíteni szeretnék ma anak. Tudom, minél többet végzik a szénahordást, annál jobb.

Nem volt rajta sem köpeny, sem kendő, csak a vékony bluz. Gyorsan feltúrta bluz ujját és kiszedte a fésűket ritkás szőke hajából. De nem volt ideje, hogy megnézze a nőt. Hosszu, erőteljes karjaival egy köteg szénát emelt a vasvillára.

— Kérem, fódje be a szénát egy ponyvával!

Látja, hogy keskeny, fehér kezével megragadja a ponyvát, de nem tudja helyéből kimozdítani. Egy ugrással ott állott mellette, fölemelte a ponyvát, odadobta a kazalra, ismét megragadta a villát és a maradék lekaszált szénát összehordta.

Az első esőcseppek már hullani kezdtek.

Ároncsik elfelejtette, hogy kivel beszél, és rákiáltott Rosere:

— Azonnal fusson haza!

Rose erről tudni sem akar.

— En segíteni akarok magának — kiáltotta és fehér finom kezével mint egy gyermek összekapart pár fűszál.

Most eső támadt, amely egyre erősbödött, végül nehéz esőtömegek hullottak. Az ég be volt borulva, sötét lett, mint késő este. Az esőből dühös felhőszakadás támadt. Ároncsik elhajította a vasvillát, a kocsihoz futott, megragadta kabátját, amit munkaközben levetett és ráborította Rosere. Saját meztelen felsőtestére pedig ponyvát öltött.

Mindketten némán néztek egymásra. Rose nevetett. Haja nedves volt és ruhájáról csöpögött az eső. A víz lehullott selyemharisnyáján a vékony cipőkre. Ároncsik erre odavonozta a kocsihoz és azt mondotta neki, hogy másszon a kocsi alá. A leány nevetve bujt a kerekek közé.

Ároncsik ponyvába burkolva állott a kocsi mellett. Gondolatai ide-oda kalandoznak, a szénához, amely mégis megnevésedett és valami máshoz, amivel nem tud tisztába jönni. Hirtelen kacagó hang tör elő a kocsi alól.

Ároncsik, gyere te is a kocsi alá. Megázol!

Ároncsik nem mozdult. Az eső úgy paszkolta, mintha vesszővel verték volna, nadrágjáról a víz cipőjébe csorgott, a ponyva már egészen átázott.

— Gyere már a kocsi alá Ároncsik, ne légy olyan ostoba! Félsz?

— Nem félek. Mitől félek?

Ároncsik a kocsi alá mászott. Rose hozzá simult és reszketett a hidegtől. A fiú megfedkezett a megnevésedett szénáról, fülei tüzeltek a hideg és eső ellenére.

Rose bőrig átázott és a ruha tapad a testén. Kinyitotta a kabátot, amelybe Ároncsik bujtatta és megmutatta, milyen nedves. Ároncsik észrevette, hogy a bluz és kabátja puha a nedvességtől és ragad a testén. Testének formái határozottan látszóttak. A nedves bluzon keresztül két kicsi keble domborodik, mint két kicsi alma. Sokkal jobban izgatja ez, mint ha nem lennének befödve.

Ároncsik elvesztette öntudatát és nedves kezével megragadta az almák egyikét. Rose megüti a kezét. Aztán nem tudott sehogyszem érzékeinek parancsolni, rávetette magát és fogait belevágta piros ajkába.

Az első pillanatban engedett a szenvedélyes támadásnak. Ároncsikhoz préselte magát és olyan erővel ölelte, amit a fiú nem tételezett volna fel ezektől a finom karoktól. De azonnal visszatért önuralma és ellökte a fiut agától.

— Ároncsik, tudod-e, hogy mit csinálsz?

— Tudom — felelte, de nem az ajkával, hanem véraláfutásos, szenvedélytől parázsló szemével.

A leány ismét átölelte és magához szorította. A férfi valami sima hideget érzett nedves ruhái alatt. A leány ellökte magától Ároncsikot.

Mindketten hallgattak.

Az eső felhagyott. Kimásztak a kocsi alól, Rose rendbehozta ruháját, levetette Ároncsik kabátját és anélkül, hogy egy szót is szőtt volna, a nedves cipőkben és harisnyában futott az ázott mezőn.

Amikor Ároncsik hazajött, Rose már átöltözött és az eső nyomain meg sem látszódtak rajta. Eppen akkor beszélt Channe mamának, hogy az eső az erdő felé való uton fogta el és ő egész idő alatt egy fa alatt állott.

Este a föld megint felszikkadt. Az égen a hold és csilagok tündököltek. Ároncsik, mint egy tolvaj somfordált a ház körül és leste, hogy Rose jöjjön. Hosszu ideig nem lehetett a leányt látni. Bent ült Sárával a szobában és mind a kettő várt. Ároncsik azonban, mint egy házörző kutya, a ház egyik sarkában leselkedett. Azt hitte, a leány nem fog jönni és ő hiába vár. Erre hirtelen nyílik az ajtó. A holdvilágban meglátja Rose alakját, fehér kötényével.

(Folytatjuk)

Szülők figyelmébe!

A liceum vagy gimnázium első osztályából kimaradt gyermekeik ügyében forduljanak a

Nagyváradai Zsidó Fiu Internátus
igazgatóságához, Oradea Str. Delavrancea 17.

Algazdasági krízis miatt
Kitűnő כשר boraink és pálinkáink
leszállított áron kaphatók
BOGNÁR és SZÁNTÓ Rt. CLUJ
חנות השמחה מ"ה מרדכי ביקסענשטאטנער

A törvényszék elrendelte a harmincnapi vizsgálati fogságot Sava Cornel ellen

A tárgyalás után savat rendőri felügyelettel visszavitték az elmeorvosintézetbe

Cluj-Kolozsvár, szeptember 22. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék harmadik szekciójának kedden délelőtt tárgyalta Sava Cornel sziguranca inspektor ellen a feketeszesz panamában elkövetett visszaélések miatt kiadott letartóztatási végzést. Néhány nappal ezelőtt a törvényszék feloldotta a letartóztatási végzést amelyet az ügyészség egy tárgyaláson való sorozatos meg nem jelenés miatt adott ki ellene. Most a feketeszeszpanamára került a sor és a megsoványodott, feltűnően beteges külsejű Sava két védőjének, dr. Cotrusi Vasilenak és dr. Fehér Dezsőnek társaságában megjelent a törvényszék folyosóján. Suta tanácselnök szobájában a Sutu-Hortopan tanács vette tárgyalás alá az ügyet, míg a vádat maga Filipescu vezetőügyész képviselte a sziguranca vezérfelügyelő ellen. Előbb Sa-

va Cornel tette meg vallomását az ügyben, majd Filipescu vezetőügyész ismertette a vádat a törvényszék előtt. Ezután dr. Cotrus, majd dr. Fehér tartotta meg védőbeszédét. A törvényszék tanácskozára vonult vissza. A fél 11-től lóráig tartó tanácskozás után hirdette ki a tanács döntését, mely szerint megerősíti a vizsgálóbírónak a harmincnapos vizsgálati fogságról szóló döntését. Az indokolás szerint Sava ügyében a vizsgálat nincs még befejezve s a vizsgálat érdekei úgy kívánják, hogy Sava Cornel egyelőre vizsgálati fogságban maradjon.

Sava Cornel a tárgyalás befejezése után visszavitték az elmeorvosintézetbe, ahol rendőri felügyelet alatt áll. A törvényszék döntése ellen Sava védői a táblai vádtanácshoz éltek fellebbezéssel.

A Népszövetségnek garantálnia kell a zsidó Palesztina felépítését,

mondotta a Népszövetség politikai bizottságának előadója

Genf, szeptember 22. A Népszövetség politikai bizottsága tegnap délelőtt fejezte be a kisebbségi kérdésről folytatott tanácskozásokat, amelyeknek központjában Dr. Curtius német külügyminiszter ismeretes beszéde állott. Délután a mandátumok időtartamáról volt szó és a tanácskozások során alaposan megvitatták a Palesztina-problémát is.

Lange előadó (Norvégia) nagy beszédet tartott, amelynek követelése abban a kívánságban csúcsosodott ki, hogy a Népszövetségnek a palesztinai zsidó nemzeti otthon politikáját ismételt autoritativ módon kell dokumentálnia. Miután lehető áttekintést adott a palesztinai helyzetről, arra a következtetésre jutott, hogy Palesztinát a zsidók rendkívüli áldozatkészsége építi fel.

A világ szociális bajai és a zsidók

— A világon széjjelszórt zsidók — mondotta Lange — Palesztinában reményeik célját és centrumát látják és egyéni méltóságuk ügyének érzik, ha az ország, amelyből származnak, ismét nemzeti otthonukká épül fel. Lange emlékeztetett arra a rossz viszhangra, amelyet a Passfield-féle Fehér Könyv keltett a bazeli cionista kongresszuson. Sötét színekkel jellemezte az Európában élő zsidók millióinak helyzetét, akik vagy a proletáriátushoz, vagy a szegény középosztályhoz tartoznak és rendkívül súlyos materiális helyzetben élnek. Ha ezeket az embereket megfosztjuk a méltóságnak ama elemeitől, amelyeket Palesztinától kapnak, akkor ez csak növeli a világ szociális bajait és komplikálja a szociális kérdések komplexumát.

Lange végül kihangsúlyozta, hogy a zsidó nemzeti otthonnak Palesztinában való megteremtését a Népszövetségnek kell garantálnia és ugyancsak a Népszövetségnek kell gondoskodnia róla, hogy a zsidó kisebbség pozíciója Palesztinában minden tekintetben biztosított legyen.

A beszéd a bizottság tagjai körében jó benyomást keltett.

A kisebbségi vita során Lengyelország képviselője, Milstein kifejtette, hogy a Palesztina zsidóságával szemben való bánásmód nem a kisebbségi jogok alkalmazásának kérdése, hanem a zsidó nemzeti otthon megvalósításának problémája. Lengyelországot élesen érdeklí a lengyel köztársaság területéről Palesztinába vándorolt lakosság helyzete és üdvözli Angliának azt a törekvését, hogy az országban békét teremtsen és Palesztinát fejlessze. Milstein helyeselte azokat a törekvéseket, amelyek arra irányulnak, hogy Palesztina alkotmányos képviselőket kapjon.

Primăria Municipiului Cluj
Nr. 18168—1931.

Publicație

Pentru furnizarea alor 112.00 m² lemne de construcție de stejar, se publică licitație. Materialul ce se va comanda este a se preda în depozitul Primăriei în 42 zile scotite dela ziua primirei comăndei.

Devizul și caetul de sarcini al furniturii se poate vedea și decopia în biroul Serviciului tehnic al Municipiului, în orele fixate pt. primirea particularilor.

Se vor admite la licitație firmele înregistrate în această ramură și producători direcți.

Licitatia se va ținea inoinea Comisiei de Licitatii a Municipiului, în 15 Oct. 1931, orele 11 a. m. în sala de ședințe Nr. 4. a Primăriei. Licitatia de față este a 2-a, prima fiind anulată.

Odată cu predarea ofertelor, dar în plus încheis și separat se va depune garanția de 5 la suta după valoarea furniturii în numerar sau efecte garantate de stat.

Furnitura va fi pe riscul furnizorului. Cluj, la 11 Septembrie 1931.
Primăria Municipiului Cluj

"OLLA" GUM.
világmarika megóvja Önt a nemi betegségektől.

Szerda, 1931 szeptember 23

H

Ar UJ KELET
bánság
Főszeker
Felelős sze
Buka
Hátszegi I
Cikkeink utá
megjelöl

Eltemet
gedüs Gyulát
aki vasárnap
főn delután
mették el má
gedüs Gyula
játás egyik
volt, aki Kol
lyafutását és
totta ki tehet
Gyula karrier
nak, így első
színház igazg

Vegye

zsidó írók dar
gyobb sikereit
dögö"-nek eim
mara a legnagyobb
Bródy Sándor
esték tapsait bi
nár Ferenc és
közé tartóztak.
akadályozta me
zsinház közönség
nészegyesület el
hálatlansággal
pártfogóinak sz
át. Hegedüs Gy
zso antiszemita
ságot. Elvakarta
ogy a Vízszinh
zeritette Bródy
egi Sándort való
gyarországból. I
olt, hogy a köz
zsinház közönség
ottálta a kiváló
zett feszültség
en szűnt meg, a
ra felléphetett
adán. Mindezek
tt azonban el k
düs Gyula halá
sége a modern
k nálánál aligh
nesebb és sok

Szellemi munk
szusa, Brüszelt
munkások nem
ga fővárosban

Sokolov és
i hivatalban. I
ish Agency eln
S. Brodetsky ta
gatta Shakhbor
ügyi hivatal
tőjét, mivel szá
egyvet tárgyalta
A kolozsvári
gyválasztmányán
mond minda
feknek, akik ad
ak a kórházi fel
tési akció siker
hogy a kórház
szükséglete még
e, a választmán
eri mindazon ko
nél gyűjtőív var
sürgősen elinté
at a hőléválás
Fischer Tivadar
L. emelet) beki
telefon utján
), hogy a gyűj
intézkedhessen

Mentő
zsidó é

Arnold nove
Ara t
LAPHATÓ AZ
KÖNYVOSZ

HIREK

As UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Eltemették Hegedüs Gyulát. Hegedüs Gyulát, a nagy magyar színész aki vasárnap hajnalban halt meg, hét-nyolc délután nagy részvét mellett temették el máriabesenyői kriptájába. Hegedüs Gyula a modern, magyar színjátszás egyik legnagyobb egyénisége volt, aki Kolozsváron kezdte meg pályafutását és a Vigszínházban bontotta ki tehetsége szárnyait. Hegedüs Gyula karrierjét zsidó színigazgatóknak, így elsősorban Faludinak, a Vigszínház igazgatójának köszönhetette és

Vegyen még ma

zsidó írók darabjában aratta legnagyobb sikereit. Molnár Ferenc „Ördög”-nek címszerepe hozta meg számára a legnagyobb elismeréseket és Bródy Sándor „Tanítónője” is forrásték tapsait biztosította számára. Molnár Ferenc és Bródy Sándor barátjai közösen tartózták. Mindez azonban nem akadályozta meg abban, hogy a komoly bukása után, mikor ő került a színpadra, az elnöki székébe — ne rutintalansággal fizesse vissza zsidó barátjainak szeretetét és támogatását. Hegedüs Gyula ebben az időben az antiszemitizmusáról tett bizonyítást. Elvakultságában odáig ment, hogy a Vigszínház színpadáról lekényeztetette Bródy Sándor darabjait és Bródy Sándort valóságban kiűldözte Magyarországra. Ennek eredménye az, hogy a közönség, illetve a Vigszínház közönsége hosszú időn át bojkottálta a kiváló művészt. Az iránta felfűzött feszültség csak az utóbbi években szűnt meg, amikor Hegedüs Gyula a felfűzött Vigszínház színpadán. Mindezek megállapítása mellett azonban el kell ismerni, hogy Hegedüs Gyula halála a legnagyobb veszteség a modern színjátszásnak, mely nálánál aligha volt elmélyültebb, erősebb és sokoldalúbb tehetsége.

Szellemi munkások nemzetközi kongressusa. Brüsszelből jelentik: A szellemi munkások nemzetközi kongresszusa a fővárosban megkezdődött.

Sokolow és Brodetsky a gyarmati hivatalban. Londonból jelentik: A British Agency elnöke, Nachum Sokolow, Brodetsky tanár társaságában megvitatja Shakhborough igazgatót, a gyarmati hivatal Palesztina-osztályának vezetőjét, mivel számos sürgős Palesztinai tárgyalat van.

A kolozsvári zsidó kórházgyógyesület választmányának elnöknője köszönetmond mindazoknak az áldozatkészeknek, akik adományaikkal hozzájárultak a kórházi fehérmű és ágynemű készítéséhez. Tekintettel arra, hogy a kórház ágynemű és fehérnemű készítése még nincsen teljesen megoldva, a választmány elnöknője ezúton is megköszön mindazon kolozsvári urhölgyeknek, akik gyűjtőív van, hogy a gyűjtési akciónak elintézzék és a gyűjtött tárgyakat a hővelváltmány elnöknőjéhez, Fischer Tivadarnéhoz, Egyetem uca 11. emelet) beküldeni szíveskedjenek. A gyűjtőív utján értesítsék (Telefon 1111), hogy a gyűjtött tárgyak elvitelére intézkedhessen.

Éjszakai csillagok

Arnold novellái és elbeszélései
 Ár 80 lej
 KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

MŰVÉSZI STILUSOS, MODERN TRANSILVANIA BUTORGYÁR CLUJ,

STRADA MEMORANDULUI 1. SZ. ALATT AZ EMELETEN LEVŐ

Őszi nagy butor-kiállításából

Komplett ebédlő-berendezések caucuzasi dígyűjteménnyel Lej 25.000
Komplett háló-berendezések exotikával Lej 25.000

Pop Virgil hangversenye. Pop Virgil a kolozsvári ifjú hegedűművész, aki Párizsban szokatlanul sikeres hangversenyezett, három év után most újból hangversenyezni fog. A hangverseny műsorán szerepel a Karlovicz-koncert, amit Kolozsváron még nem adtak. Pop Virgil koncertjét 21-én este kilenckor tartják a vármegyeháza dísztermében. A fiatal művészt Boskovics Sándor kíséri.

Megkerültek az eltűntnek hitt német óceánrepülő. Berlinből jelentik: A Junkers-művekhez érkezett távirat szerint

Zsidó kórház-sorsjegyet

Rint Rocy és Johannson német óceánrepülőket, akik nyolc nappal ezelőtt Lisz-szabonból az Atlanti óceán átrepülésére startoltak. Újfundland partvidéke közelében norvég gőzös fedelzetére vette. A már halottaknak hitt pilóták a partvidéktől mintegy száz kilométer távolságban géppel lezuhantak, de a gép nem süllyedt el a pilótákat 6 napon át a víz felszínén tartotta. Közben a tenger áramlása ide-oda vetette őket, míg végre közelükbe érkezett a norvég hajó.

Rudolf von Laban, a berlini opera új balettmestere, az eddigi balett helyett már ott is a klasszikus táncművészetnek nyitotta meg útját. Labannak Kolozsvárt is van egy olyan növendéke, Pap Vera okleveles ritmikus torna- és táncinstructor, aki egyedül képviseli városunkban ezt az irányt és bizunk benne, hogy nem sokára nálunk is a klasszikus tánc fog vezetni.

Nagyobb amerikai mérnökcsoport indul Newyorkból Angliába. Londonból jelentik: Legközelebb nagyobb mérnökcsoport indul Newyorkból Angliába amerikai nagyvállalatok gyárépítkezéseinek előkészítésére. Különösen az autógyárak akarnak Angliában gyártelepeket létesíteni, amióta tudják, hogy a külföldi árucikkeket súlyos behozatali vámokkal fogják megterhelni.

Héber tanszék a vilnai egyetemen. Vilnából jelentik: A vilnai egyetemen a héber nyelv számára tanszéket állítottak fel és már ebben a félévben előadásokat és gyakorlatokat tartanak.

Sirkőavatás. Dési tudósítónk jelentik: E hó 17-én avatták a dési tengerparton a nemrég elhunyt Rosenzweig Jakab, a hitközség díszelőadóinak sírkövét. A sirkőavatásra nagyszámú jelenlévő meg a megboldogult barátai és hívei. Paneth főbíró tartotta az első beszédet, kiemelve azt a magas zsidó hivatást, amit az elhunyt egész életén betöltött. Klein Nándor hitközségi titkár Rosenzweig Jakab életét a patriarkákéhoz hasonlította. Rosenzweig M Jehuda, a megboldogult fia, a család nevében megindító beszédben apjában a jótékony és békeszerető férfit jelle-

Huzás: október 5.

mezte. A barátok nevében Jeremiás Hersch (Kaplyon) beszélt, majd a megboldogult vejei: Heilbrum József és Altmann Bernát tartottak megindító beszédeket a sírhant fölött, amelyet a közönség könnyes szemekkel és megilletődötten állott körül.

Hűvös időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint hűvös időjárás várható északi légáramlással és sok helyütt záporosokkal. A hőmérséklet Budapesten ma délután 11 fok Celsius.

Szívbetegnek és érelmeszesedésben szenvedőknek a természetesen Ferec József keserűviz használata könnyű és pontos bélműködést biztosít. Klinikai vizsgálatok igazolják, hogy a Ferec József víz különösen agyvérzésre és gutaütésre hajlamosabb embereknek kitűnő szolgálatot tesz. A Ferec József keserűviz gyógyszerárakban, drogeriákban és fúszterüzletekben kapható.

SPORT

Gyásznapi volt vasárnap a cseh futballsportnak

Cluj-Kolozsvár, szeptember 22. Az elmúlt vasárnap sporteredményei közül a két, nagy érdeklődéssel várt nemzetközi mérkőzés keltett európaszerte nagy felzárkózást. A cseh futballsport jelentős napjának ígérkezett az elmúlt vasárnap, amikor a csehek négy válogatott csapata mérkőzött meg négy különböző országban. A négy közül a legfontosabb kétségkívül a budapesti magyar-cseh profiválogatott mérkőzés volt, amelyből 3:0 arányban a magára talált magyar válogatott került ki győztesként. A magyar csapat védelme és halvesora nagyszerű teljesítményt nyújtott, de csatársorában nagy hibák mutatkoztak. Így nem sikerült Markos debreceni jobbszélső bemutatkozása, azonkívül megnehezítette a csapat munkáját, hogy Turai balsszekötőt játszott és a szokatlan posztján a kitűnő centercsatár minduntalan összecserélte szerepét Kalmárral. Az első félidőben Turai, Auer és Kalmár lötték a magyarok góljait, amit a második félidőben elért hatalmas fölénye ellenére sem tudott szaporítani. A magyar csapat legjobb embere Hirzer volt, aki szédületes játékokat mutatott.

A második vereséget Nagyváradon a nagyszerűen szereplő román válogatottal szemben szenvedte el a cseh futballsport. Az új összeállításban szereplő román csapat meglepetésszerűen lehengerelte ellenfelét, bár halvesorában súlyos hiányok mutatkoztak. Eisenbeisser nem felelt meg, Steinbach a szokott jó volt, Robe is indiszponáltan küzdött. A center posztján Stanciu sem volt kiváló, de a négy várad csatár, élükön a szenális Glanzmannal, nagy góllövő kedvben volt. A 4:1 (2:1)-es eredmény és a 10.000 főnyi közönség (!) vározasokon felüli eredmények.

Főnyeremény: 1.000.000 lei

A második két cseh válogatott győzelemmel fejezte be a napot. A csehszlovák b. válogatott nehéz küzdelem után 3:1 (0:0) arányban legyőzte Közép-Németországot, míg Prága kombinált csapata 8:2 (5:1) arányban góllözőn győzött Kassán az ottani csehszlovák válogatott felett.

Uj kétkezes diszkoszvető rekordot állított fel Havaletz Bukarestben

Bucuresti-Bukarest, szeptember 22. A vasárnap lezajlott atlétikai bajnokságok során végre a nagy mezőny megfelelő versengést és így türethető eredményeket eredményezett. Frit 14.43 m-es súlydobása csak egy centiméterrel maradt el az általa tartott országos rekordtól. Havaletz, az AAC kitűnő atlétája pedig a kétkezes diszkoszvetésben 72.47 m-es új országos rekordot állított fel. A bajnokságokon egyébként Manea (Grănicerul) 4 p. 13 mp. cél megdöntötte az 1500 m. síkfutás rekordját, míg a 4x400 m. stafétában a Grănicerul csapata 3 p. 36 mp.-cel állított fel új rekordot.

A bajnokságok csapatversenyét az As. Sp. Grănicerul nyerte 40 ponttal, második a brassói Olimpia 30 ponttal, harmadik a Stadiul Român (Bukarest) 21 ponttal. A többi erdélyi egyetemen közül az AAC 13 ponttal ötödik, az Universitatea 11 ponttal 7-ik, a KAC pedig 4 ponttal 10-ik a 13 résztvevő egyesület között.

Darányi és Douda összecsapása világrekordot eredményezett. Budapestről jelentik: A vasárnapi nemzetközi atlétikai versenyen a nagyszerű formában levő Douda 15.82 m. kolosszális eredménnyel győzte le dr. Darányit, aki 15.43 m.-et dobott. Ugyanakkor dr. Darányi a kétkezes súlydobásban új világrekordot állított fel 28.67 méterrel.

HERMES

menetjegyiroda és pénzváltóüzlet Cluj, Cal. Reg. Ferd. 13 (v. Wesselényi M. ucca)

Bel- és külföldi menetjegyek eladása. Körutazási jegyek. Szállodák és penziók rezerválása. Kedvezményes igazolványok eladása. Díjmentes felvilágosítás minden utazási ügyben. Pénzváltás. Egyéni és társas kirándulások rendezése. Telefon: 29.

FŐNYEREMÉNY:

1.000.000

Lei

Oktober 4!

Oktober 4!

Az „ALBINA-BANK”

által garantált kolozsvári Mentősorsjegyek

6-ik osztályonhuzása

NYEREMÉNY: 100.000 Lei, stb.

Egyedüli sorsjegy, amelyik még hat osztályon játszik!

NYEREMÉNY: 250.000 Lei, stb.

Vidéki rendelések egész sorsjegyért 119 lei, fél sorsjegyért 69 lei.

„Albina-Bank” Cluj

küldött összegek ellenében eszközöltetnek!

Központi Sorsjegyiroda Cluj, Str. Memorandului 16

Sorsjegyek az egész ország területén kaphatók, tőzsdékben, bankokban, fodrászoknál, uccai árusoknál, stb.

Oktober 4!

FŐNYEREMÉNY:

1.000.000

Lei

Oktober 4!

Az Uj
és b
Cikkei
forrás
Kézirat
megörző

Jaj, a ma

Azt mondja
pénzügyminisz
dogált a feket
most is éppu
getoianu az
bau.
— Hát ho
amikor így ak
Es tehet-e
ügyminiszter
Hiszen ő n
nem akart fir
gáncsolta. Ha
maffia kinyit
a kontrollról,
lok mélyére s
Jaj, ez a
Csak arra v
nált volna a
ter leszállítot
Nyugodtan m
állam ugy ser
a felemelt sz
kontroll nélkü
volna a feket
Vagy a ma
volna?

A bankra

Mialatt a
hangzavaraba
lunk a bajok
orvos jelentke
tények és ese
sák a válság
tagból most o
élesen, sőt tr
font leromlá
és a világ le
jai máris eg
bankamatlá
lékra.
Szinte má
megállapítás
legfőbb oka
keresünk.
mek, főleg
hitelek ígér
világháboru
melés követ
kenésével az
hogy a kar
tegyék üzen
arányu leé
fokozódásá

A lelépte
keztében b
szont meg
zalmi váls
dott sáncai
lejárata h
előbb Ném
katasztrófa
Jelszó le
tani a pén
adni a hit
básu olcsó
életet öml
termelésbe
lása ter
munkaalka
kat.
A teória
részleteib
a megval
sult — pe
az már ti
hol törté
emelik a
magasság
csoda fol
lők kényt
gas kam
minden
mi lesz e
és logiku
közödni
fokozódá
Ha pe
releváns
kitaláln
sem. Hk

TŐZSDE

Kolozsvár. Márka 40.10, holland forint 68.20, dollár 168³/₄, francia frank 6.65, lira 8.85, cseh korona 5, pengő 29.30, (zugkurzus), dinár 3, shilling 23.72, svájci frank 32.90, zloty 19.50.

Bukarest. Francia frank 6.60, dollár 168, belga frank 23.46, lira 32.90, cseh korona 4.99¹/₂, shilling 23.69, márka 39.90, holland forint 67.85, dinár 3.

Zürich. Holland forint 206.70, dollár 5.12, francia frank 20.06, lira 26.78¹/₂, cseh korona 15.16¹/₂, pengő 90.02¹/₂, dinár 9.03, lej 3.05, zloty 57.35, shilling 71.95.

Apróhirdetések

Szavanként 4 Lei
Vastagbetűvel 8 Lei
Legkisebb apró. 10 szó 4 Lei
Allástkeresőknek 1 szó 3 Lei
Vastagbetűvel 6 Lei
Csak vasárnapra feladott apróhirdetés 25 százalékkal drágább. Díj előre fizetendő. Csak portóbélyeggel ellátott jellegű leveleket továbbítunk.

Hölgyek figyelmébe. Legújabb Bubi paréka transzformáció villanygöndörítve, mely 6-8 hónapig megtartja a hullám és göndörítést felelősség mellett. Egyedüli készítője Mussa Gyula, Str. Memorandului 10.

Kiadó különbejáratu, parkettes butorított szoba komplett hálóval Calea Regele Ferdinand 107, földszint utolsó ajtó.

Évi 60.000 lejt jövedelmező, 10 évi adómentes, forgalmas helyen fekvő 2 t. lethelegységéből álló ház olcsón eladó. C. kiadóban.

Háziaszonyok, vendéglősök, cukrászok Prima minőségű téli almát, diót, gesztenyét, gombát, izeket detail mennyiségben angró ár mellett szállít a Berger cukrászda Baiamareról.

Gyermekruhavarrást a legkényesebb igényeknek megfelelő méret után olcsó árban készíti „BEBÉ” gyermekruha szálló Pontos kiszolgálás. Str. Surdu v. K. ucca. Autobuszmegálló.

Kiadó különbejáratu, parkettes butorított szoba komplett hálóval. Calea Regele Ferdinand 107., földszint, utolsó ajtó.

Perfekt román, német, jó francia, magyar anyanyelvű egyetemi hallgatóval korrepetálást, társalgást ellátás vagy lakásért. Cim a kiadóban.

Kereskedelmi akadémiát végzett román anyanyelvű urileány keres irodai elhelyezkedést, vagy órákat adna román nyelvből és matematikából. Cim a kiadóban.

Kiadó a belvárosban nagy, szép butorított szoba kapumelletti bejáratu, földszobahaszinnal.

Fiatalemler lakótársat keres külföldi járatu, szép butorított szobához. Cim a kiadóban.

Elegánsan butorított szoba folyószobával elkülönített udvarral, kapualatti járatu kiadó Érdeklődni Bernátes Str. Gojdu (Gróf Kun ucca) 1.

Olesó szörme kizárólag Mandelb József sücsnél Regele Ferd. 20. szobában be. Reklámárak: Pénzszámla 10,000 lejtől, szilbunda 5500 lejtől, káka 3000 lejtől, nutriat 3500 lejtől. V. kötelezettség nélkül kérem meggyőződésüket.

Fióküzletkezelő kaucióval felvett Elian-cég Cluj, Reg. Ferdinand 38.

Legkényesebb izlésnek megfelelően gozó vasalónó uriházakhoz ajánlat. Özv. Varga Józsefné, Str. Petru Poni 15. szám.

„Arta” Aukció! 26-án, szombaton 4 órától. Árverésre kerülnek: bútorszőnyegek, festmények, dísz tárgyak. Avram Iancu (Petőfi ucca) 3.

Raktári gyakornokot magyar, román nyelvtudással, jó kézírással sünk. „Elektromos” jellegre a kiadó talba.

KÖZGAZDASÁG

„Ha a buzakészlet elfogy, olcsó orosz búzát fognak fogyasztani”

mondotta a földművelésügyi miniszter

Bucuresti-Bukarest, szeptember 22. Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter Brailában nyilatkozatot adott a román gabonapiac helyzetéről. Ionescu-Sisesti arca ragyogott az optimizmustól és a gabonaértékesítési törvény egyszerű hatásától beszélt. Többek között azt is mondta, hogy a gabonaértékesítési törvény az övé. „Az én gabonaértékesítési törvényem”. Így fejezte ki magát a földművelésügyi miniszter. Ebben az egyben, már tudniillik abban, hogy a törvény az övé, mi is egyetértünk a miniszterrel. Csak azzal nem, amit még hozzátett: — Az én gabonaértékesítési törvényem meghozta a kívánt eredményeket. — mondotta Ionescu-Sisesti. — Intenzívebbé tette az exportot és fenntartotta a buzaárakat. Bulgáriában az állam által bevezetett rendszer nem járt a kellő eredménnyel. Mert mi jobb? Minimális árak kevés tranzakcióval, vagy pedig moderát árak sok tranzakcióval? Arra a kérdésre, hogy mi történik majd akkor, ha az ország buzakészlete kifogy,

Ionescu-Sisesti a következőképpen felelt: — Orosz búzát fognak fogyasztani olcsó áron. Erre azonban nem lesz szükség, mert amikor a kereslet növekedni fog, meg fogjuk találni a módját annak is, hogy tetszés szerint emeljük vagy csökkentjük a buzaárakat és az exportilletékek szabályozásával megnehezítsük a buza kiáramlását. A buza- és lisztmanipulációkat elkövető malmokról a miniszter kijelentette, hogy minden esetben, amikor értesült hasonló esetekről, intézkedett, hogy egy üzemen kívül álló malmot megszeressen és községi kezelésbe adjon. Minden ilyen esetben ezt a fegyvert fogja felhasználni. A jó tengeri termés miatt előállható felesleg kérdésében Ionescu-Sisesti nem kevésbé optimista nyilatkozatot adott, mondván, hogy a tengeri elhelyezését elősegíti az Olaszországgal kötött egyezmény, melynek értelmében 20.000 vagon tengerit fognak évente Olaszországban elhelyezni.

Bratescu pénzügyi államtitkár uzsorásoknak és izgatóknak nevezi a falusi szilvafőzőket

A szeszmonopólium kizárja a közvetlő kereskedelmet a cukkatermelésből

Bucuresti-Bukarest, septe. 22. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A szeszmonopólium tervezete nyilvánosságra került. Az ezerfelé ágazó szeszipar és kereskedelem minden ágát egzisztenciálisan érintő kérdés-komplexum egyik égető tartozéka a szilvapálinka termelésnek problémája. A román szesztermékek között vezető szerepe van a cukjának, amelyet a falusi lakosságtól összevásárolt szilvából állítanak elő a pálinkafőzők. A szilvagüjtés és pálinkafőzés rendkívül elterjedt foglalkozás a falvakon és épen ezért a monopólium tervezetnek a cukjára vonatkozó része a szeszkereskedelem szempontjából elsőrendű fontosságu. Zamfir Bratescu pénzügyi államtitkár tegnap a sajtó képviselői előtt nyilatkozatot adott a szeszmonopóliumnak a cukjával kapcsolatos intézkedéseiről és a következő nem mindennapi nyilatkozatot tette a kérdésben: — A cukkamonopólium révén reális előnyökhöz juttatjuk az összes szilvatermelőket, mert biztosítjuk számukra szilvatermésük felvásárlását, s ezzel megkíméljük őket attól, hogy ők maguk szerezzék meg, nehéz munka árán vevőkörüket.

alapján állapítják meg. Az árak megállapításánál az államnak van döntő szava, éppen a termelők érdekeinek megvédelmezésére. — Hogy milyen mértékben támogatja a szilvatermelőket az új törvény, abból is nyilvánvaló, hogy a törvénytervezet kötelezi a monopól-bérlőt, miszerint az országban termelhető teljes cukkamennyiséget felvásárolja a termelőktől és csak azután szerzi be az egyéb pálinkaszükségeit. — Ami a termelők cukjafogyasztását illeti, a tervezet megfelelő mennyiségű cukját biztosít a termelőknek, amelyet minden ellenszolgáltatás nélkül kap meg a termelő. Sőt, akkor is, ha a monopólium szilva gyümölcsöt vásárol és nem cukját — erre is jogot ad a törvénytervezet — a felvásárolt szilvamennyiségből is köteles a termelőknek ingyen visszaszolgáltatni a házi szükségleteit fedező szilvamennyiséget. Ezután az alminiszter arról beszélt, hogy a szeszmonopóliummal kapcsolatban a kormány meg akarja oldani a gyümölcstermelés racionalizálását is.

— Elyenképen a cukkamonopólium elsősorban a szilvatermelőknek kedvez mert ezzel természetes módon kizárjuk a közvetlő kereskedelmet. A szilva felvásárlói fantasztikusan alacsony áron veszik a szilvát és most is megtevéstik a lakosságot olyan rémhírekkel, hogy a monopólium káros lesz a számukra.

A monopól-tervezet a kistermelők anyagi helyzetének feljavítását célozza azzal, hogy megveszi a paraszt cukkáját magasabb áron annál,

amelyet a mai uzsorásoktól kap, akik látva, hogy a préda kiesik a kezükből, a hegyek nélkülvő lakosságát az uralkodó rend ellen izgatják.

—A monopól-törvénytervezete, hogy biztosabb jövedelmekhez juttassa a termelőket, úgy intézkedik, hogy a szilva árát a termelők delegátusa és a monopól képviselője kölesönös megegyezés

Színház—Mozi

Seilerné Glück Ilonka zongoratanárnó megkezdte óráit. Kezdeket Kálmán, Molnár, Senn (a budapesti Zeneművészeti Főiskolán legújabb bevezetett) zong. iskolából tanít. Calea Victoriei 39., I. em.

CORSO-MOZGÓ műsora

Szerda 3, 5, 7, 9 órákor: Premier: Hivjon és jövök. Willy Forst legpompásabb filmoperettje. Rendezte: Bolváry. Zenéjét írta: Robert Stolz. Műsor előtt: Micki Maus.
Csütörtök: 3, 5, 7, 9 órákor: Hivjon és jövök.
Péntek: 3, 5, 7, 9 órákor: Hivjon és jövök.
Szombaton 3, 5, 7, 9 órákor: Hivjon és jövök.
Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor: Hivjon és jövök.

SELECT-MOZGÓ műsora

Szerda 3, 5, 7 és 9 órákor: A Szirma? házasodik. Nagyszerű vígjáték. Főszerepben: Scharlotte Amber és Oskar Carlweiss.

Szinkör-Mozgó műsora

Szerda: Gyilkosság a stúdióban. (A főszerepekben Garda Maurus és Harry Frank).

URANIA-MOZGÓ műsora

Szerda 3, 5, 7 és 9 órákor: Az asszony, aki sohasem felejt! Premier! Németül beszélő hangos film. Szenvedélyes dráma, grandiózus rendezés, eredeti zene. Főszerepben: Ivan Petrovicsi, Lil Dragover. Prológ: Hangos hirdó.

RADIO MUSOR

Szerda, szeptember 23.

Bukarest. 5: Rádiózenekar. Vegyes és román zene. 7.40: Mili Armand dalestje. 8: Radulescu zongoraművész játéka. — 8.45: Groner és Vasilescu tréfás zenei előadása. 9.15: Nistorescu hegedűművész játéka.

Budapest. 9.15: 2. honvédegyalgezed zenekarának hangversenye. 12.05: Zemp-lényi Müller József és cigányzenekarának zenéje. 3.30: Morse-tanfolyam. 4: Novel-lák. 5: Hegyi Anna magyar nótákat énekel. Bura Sándor és cigányzenekarának kíséretével. 6: Olasz nyelvtanítás. 6.30: Hangverseny. 7.30: Kállay Miklós előadása. 8: Az Egyetemi Énekkarok hangversenye. 8.45: Kurina Simi és cigányzenekarának zenéje. 9.45: Időjelzés, időjárás. 10: Viola da Gamba-est. Utána körülbelül 11: Grammofónhangverseny. Bécs. 5: Schumann: G-moll szonáta. — 7.30: Kamarakvintett. 10.30: Jazz.

Berlin. 10.30: Táncczene. Frankfurt. 9: Haydn-hangv. Hamburg. 7.30: Rádiózenekar. 9: Balladák. 10.40: Zenekari hangv. Langenberg. 8: Indulók és keringők. 8.45: Szimf. hangv. Lipcse. 8: Orosz zene. Stuttgart. 6: Harmonika verseny. Varsó. 7.25: Grammofón. 830: Hangverseny. Kattovic. 8.20: Szólisták hangv. 10.30: Könnyű és táncczene. Poznan. 8.30: Könnyű zene.

Csütörtök, szeptember 24.

Bukarest. 2: Grammofón. 5: Zenekari hangv. 7.20: Grammofón.

Budapest. 9.15: Mándits szalónzenekar zenéje. 12.05: Grammofónhangverseny. — 4.10: Dani Dani. Irta és felolvassa Ig-mándy Géza. 5: A földművelésügyi miniszterium rádióelőadássorozata. 5.30: Az Első Budapesti Citerakör hangversenye. 6.15: Angol nyelvtanítás. 6.45: Magyarai Imre és cigányzenekarának zenéje. — 8: A Nemzetközi Rádió Unió Nemzeti Estek sorozatában a belgrádi rádióállomás műsorának közvetítése. Jugoszláv nemzeti est. Utána körülbelül. 10.15: Időjelzés, időjárás, hírek. Majd: Horváth Gyula és cigányzenekarának, valamint a Fejes szalónzenekar zenéje. Bécs. 7.30: Jazz. 8: Filharmónikus hang